

Preserving Dredging History

The importance of the preservation of intangible cultural heritage and how to translate this into a new design for the National Dredging Museum in Sliedrecht

Winnie van de Sande
MSc3/4 - Revitalising Maritime Heritage
Research paper

Abstract

The National Dredging Museum in Sliedrecht tells the story of the Netherlands' global dredging industry, rooted deeply in the local community. Beyond its physical collection, the museum holds a rich layer of intangible cultural heritage (ICH): personal stories, skills, and lived experiences passed down through generations. Today, this heritage is mostly kept alive by the museum's team of volunteers. However, these people are aging and there is no succeeding generation to take over, raising concerns about the future of this ICH. As the importance of safeguarding ICH gains recognition, organisations like UNESCO have developed frameworks to protect it. However, these focus largely on documentation and education, offering little guidance on how architecture might support ICH.

This thesis investigates how architectural design can contribute to preserving and activating intangible heritage. Using a research-by-design approach, the National Dredging Museum is reimagined as a space that not only displays the history of dredging, but also sustains its living culture. Through spatial design, the museum becomes a vessel for ICH.

*De eeuwige beweging van het water is ons leven,
te meten onze kracht aan de zijne is ons streven.*

- Alida Clasina Volker-Schuijtemaker, 1889-1973

Table of contents

	Introduction	6
1.	Dredging history	10
1.1	Sliedrecht's Dredging History	11
1.2	Volker's Legacy	15
1.3	The importance of oral history in the director's house	18
2.	Making the intangible, tangible	20
2.1	Growing focus on ICH	21
2.2	Translating ICH	22
3.	Conclusion	26
4.	Literature.....	30
5.	Appendix.....	34

Many people are familiar with the Palm Tree Islands in Dubai or the Suez Canal in Egypt, but may not realise that the Dutch played a significant role in these massive projects. Dredging, which involves moving soil or constructing structures in water, is an important and powerful industry for which the Netherlands is known worldwide. What began in the 11th century as a necessary battle against water grew into a multi-billion-dollar industry that made dikes, canals, ports and new land masses possible. Major Dutch companies like Van Oord and Boskalis are among the world leaders in this field.

This research focuses on the role of Sliedrecht in the dredging industry. Sliedrecht, a town in Zuid-Holland, has been a centre of the evolution of the dredging industry. It is located near the Biesbosch along the Merwerde River, where numerous dredging companies were established. These companies revolutionised the field by developing advanced machinery, refining their techniques, and driving the industry's growth through their pioneering operations.

In Sliedrecht, strong family ties were crucial for sustaining the businesses through generations, ensuring that ownership and expertise were handed down within the families (Korteweg, 2018). One of the most notable families from Sliedrecht was the Volker family. In the mid-19th century, Adriaan Volker founded a contracting company that would eventually evolve into one of the largest dredging companies in the world. He built his dredging imperium on the Molendijk in Sliedrecht, where he conducted his business. This location, rich in history and housing an extensive archive, preserves much of the region's maritime and industrial heritage. In 1885 he expanded and built the director's house on Molendijk 204, a key element in the Volker's dredging history. When the last generation of the Volker family vacated the director's house in 1974, the building was repurposed as the National Dredging Museum in 1980 (Nationaal Baggermuseum, 2020).

The museum building houses a vast collection of dredging machinery models, photographs, and artefacts, intended to narrate the history of the dredging industry. However, beyond these physical objects lies a deeper layer of heritage: the intangible cultural heritage (ICH in this paper). Today in the museum, this ICH is conveyed through the personal stories shared by the museum's dedicated team of volunteers. These individuals, many with firsthand experience in the dredging industry, bring the past to life by recounting their unique experiences and knowledge. This oral history, which is part of ICH, forms an invaluable part of the museum experience, preserving the skills, traditions, and lived memories that define the cultural identity of Sliedrecht and its dredging legacy.

In 2003, UNESCO recognised the importance of ICH, emphasising the need for greater efforts to preserve it. However, the ICH of this historical context is currently under pressure. As Elke Scheffers, curator of the National Dredging Museum, mentioned in an interview, the volunteers who keep these stories alive are getting older and a succeeding generation is missing (Elke, personal communication, 11 December 2024). Not taking action may result in losing the opportunity to document and share the personal and cultural stories of

Figure 1 - Director's house in 1940-1974

Figure 2 - National Dredging Museum 1980-present

the dredging industry for future generations. To prevent this, this oral history must be preserved and translated into an engaging and accessible format that meets the needs and interests of the new audiences.

The problem stated in the introduction will be addressed in this research and the main research question that will be answered is: *How can Intangible Cultural Heritage, focusing on the dredging history, be translated into design choices for the new design of the National Dredging Museum to ensure its preservation for future generations?*

This question will be divided into two chapters. The first chapter focuses on the history of dredging, particularly in Sliedrecht, and includes the oral history associated with it. The second chapter explores the growing significance of oral history and ICH and the need for its preservation. To address the research question, various methods will be used, including literature reviews, archival research, and interviews.

The book “Grondleggers,” written by maritime historian Joke Korteweg in 2018, serves as a foundational resource for understanding the history of dredging. It also offers a thorough analysis of the social dynamics and key figures in the industry. An overview of Van Oord’s history (2018) will further enrich this narrative.

This research includes insights from two key interviews that offer differing perspectives on Sliedrecht’s dredging history and the future of the National Dredging Museum. These interviews provide valuable contributions to the oral history of the industry and explore the importance of preserving its legacy for future generations.

The first interview was conducted with Elke Scheffers, the museum’s conservator, who provided a detailed overview of the museum’s operations, its collection, and the current challenges it faces. Her insights are crucial for identifying areas that need improvement and adaptation.

The second interview featured Remco van de Ven, a former employee of the prominent Volker family. He shared personal narratives that shed light on daily life and cultural practices within the dredging industry. His stories enrich Sliedrecht’s oral history and add a human dimension to the historical narrative. These interviews are supported by archival research. Historical visuals and additional context have been gathered from the archives of the National Dredging Museum, the municipal archive of Sliedrecht, and the Van Oord archive.

The oral histories collected from interviews, along with literature on the translation of ICH into museum spaces—such as the work of Deric et al. (2019)—will form the basis for developing a framework for the new design of the National Dredging Museum.

Chapter 1

Dredging history

This chapter begins with a historical overview of the dredging industry, highlighting its developments and broader significance. It then introduces the oral history of Sliedrecht's dredging heritage, exploring its role in capturing the industry's lived experiences and cultural nuances as an essential aspect of ICH. Finally, the chapter underscores the pressing need to preserve and translate this oral history, ensuring its continuity and relevance for future generations.

1.1 Sliedrecht's Dredging History

Sliedrecht became the hub of the dredging industry and was recognised for its expertise in this field. By the mid-19th century, many contracting firms had been established in the town, with some eventually evolving into specialised dredging companies. This growth was closely tied to the Netherlands' long-standing battle against water—a struggle that has significantly influenced the country's landscape and culture for centuries.

This historical context helps to explain why Sliedrecht became a hub for dredging innovation. The origins of dredging in the Sliedrecht and the whole of the Netherlands can be traced back to around the 11th century, when maintaining navigable waterways and protecting land from flooding became essential for survival (Nationaal Baggermuseum, 2024). As Joke Korteweg notes in her book 'Grondleggers' (2018, p. 11), "It is no coincidence that the Dutch have become experts in dredging, or 'wet contracting.' This expertise arises not only from their emphasis on cleanliness but, more importantly, from the need for hydraulic engineering skills to keep their feet dry, given that much of the country lies below sea level."

The Saint Elizabeth Flood of 1421 underscored this necessity, highlighting the critical role of dredging in protecting land and water systems. Over time, these works were refined as the need for water control grew. These early efforts, though labour-intensive, laid the groundwork for the professionalisation and mechanisation of dredging that would follow.

Until the 19th century, dredging was closely tied to general contracting work. Contractors (*aannemers*) were all-rounders who took on various projects, from road construction to reinforcing dikes and digging canals. There was little distinction between those working on the land (*in den droge*) and those engaged in waterworks (*in den natte*), as both relied on manual labour and similar basic tools, such as shovels and wheelbarrows. As a result, dredging contractors did not yet form a distinct professional group (Korteweg, 2018).

By the 17th century, dredging techniques in the Netherlands had become more advanced. The increasing demand to deepen harbours and waterways motivated inventors to create new innovations, including horse-powered dredging machines inspired by earlier Mediterranean designs (Korteweg, 2018). From this century, Sliedrecht was evolving into a close-knit community of dredging families, fostering a culture of collaboration and innovation that drove the industry's evolution.

Figure 3 - Painting of the Saint-Elizabeth flood in 1421

Figure 4 - Dredging with a baggerbeugel in the 16th century

The 19th century marked a significant turning point as dredging evolved into a mechanised industry. In the latter half of the century, Rijkswaterstaat introduced standard dimensions for river widths and depths to improve water management and accommodate modern shipping needs. This marked the beginning of a new era of water management, with waterbeheersing (water control) becoming the central focus (Korteweg, 2018). A pivotal moment occurred in 1868 during the excavation of the Nieuwe Waterweg canal at Hoek van Holland. When natural scouring failed to maintain the canal's depth, Rijkswaterstaat turned to private contractors with their own equipment, highlighting the limitations of manual dredging. Inspired by Great Britain, steam-powered dredging machines were vital for the project's success (Van Oord, 2020).

This reliance on mechanisation sparked a wave of innovation. In 1878, three entrepreneurs from Sliedrecht financed the development of the first Dutch suction dredger, combining British and French designs (Van Oord, 2020). This invention revolutionised dredging, positioning Sliedrecht as a global leader in the field. The transition from manual labour to mechanised techniques marked the birth of modern dredging.

Figure 5 - Repair of bucket dredger HAM 107 Pernis, showing the grandeur of the new dredging machinery

Figure 6 - Adriaan Volker

Figure 7 - Leendert Volker

Figure 8 - Adriaan Volker II

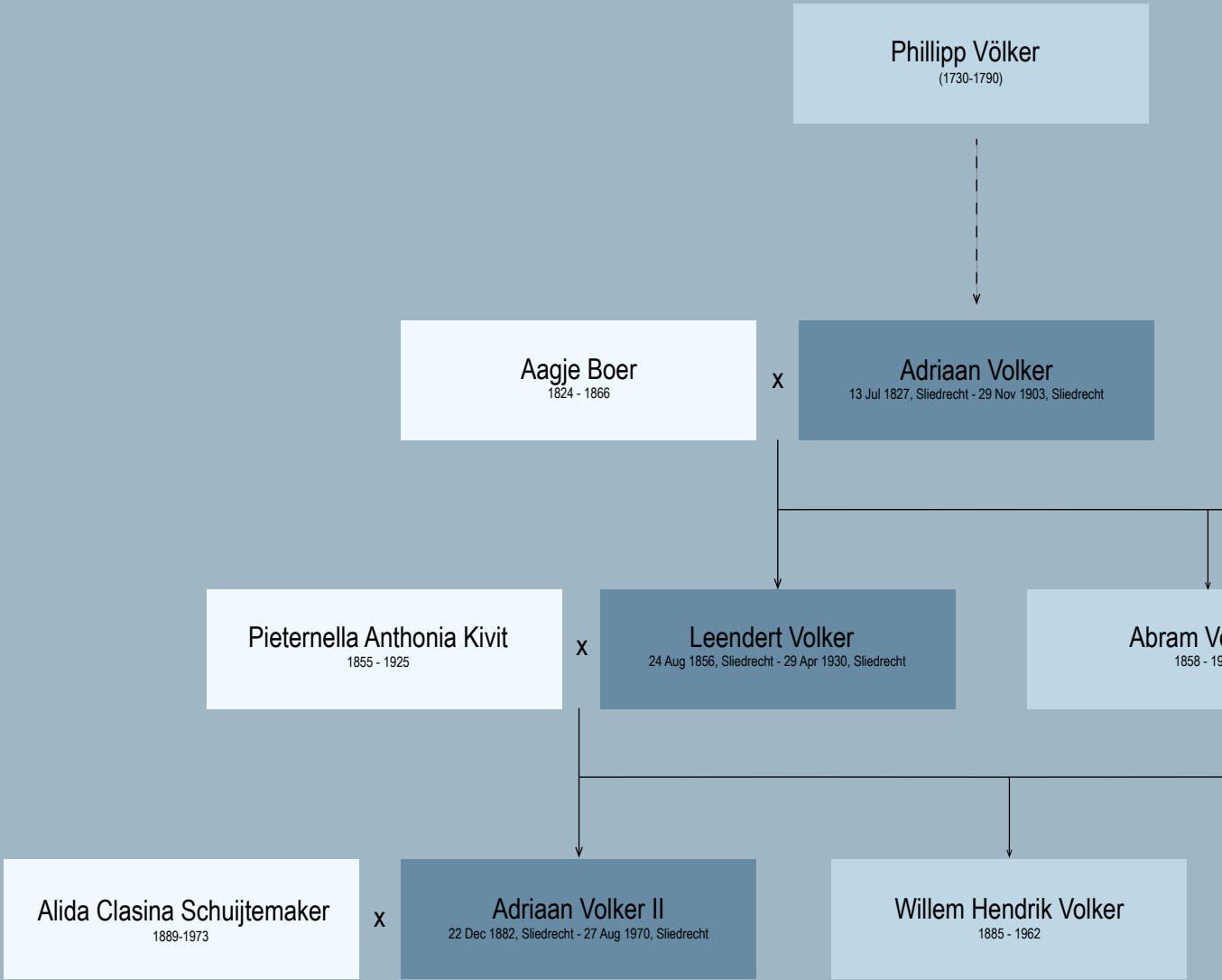
1.2 Volker's Legacy

One of the three entrepreneurs mentioned in the previous paragraph was Adriaan Volker, a prominent figure in Sliedrecht's dredging history. He founded his dredging company in Sliedrecht during the mid-19th century. Despite having only a primary school education, Volker achieved great success through his talent for entrepreneurship and hard work. The core of his operations was based in Sliedrecht, where his residence was at Molendijk 181 and his office at Molendijk 208. These key locations played a significant role in the growth of his business.

The Volker's influence extended well beyond Adriaan's lifetime. After he died in 1903, the leadership of the company was passed on to his three sons: Leendert, Arie, and Abram. Unfortunately, Abram's early death left only Leen and Arie to lead the company. They successfully expanded the company, which was honoured with the title Koninklijke Volker Groep in 1954, marking its 100th anniversary. At that time, the company boasted a fleet of over 100 dredging ships and approximately 2000 employees (Remco, personal communication, December 2024).

In 1885, Adriaan Volker built a new director's house on Molendijk 204 for his son Leendert, reflecting the success of the family business and the need for both expansion of the company and a residence for the next generation. More than just a home, the house became a vital part of the daily operations of Volker's dredging company. It was here that major projects, including the Nieuwe Waterweg and the Zuiderzee works, were planned, and key business relationships were made. The director's house was not only central to the Volker's professional achievements but also to their personal life. Its dual role reflected the intertwined nature of family and business in Sliedrecht, where personal stories and professional ambitions often met.

After Leendert died in 1930, his son Adriaan II took over the company but lived in the house of Adriaan Volker I (Molendijk 181). Leendert's other children, Willem and Antonia (Toos), continued to live in the director's house until their deaths, preserving the family legacy as the house stood as a testament to the industry's evolving story.

Succession of the Volker
company

Male

Female

Volker Family Tree

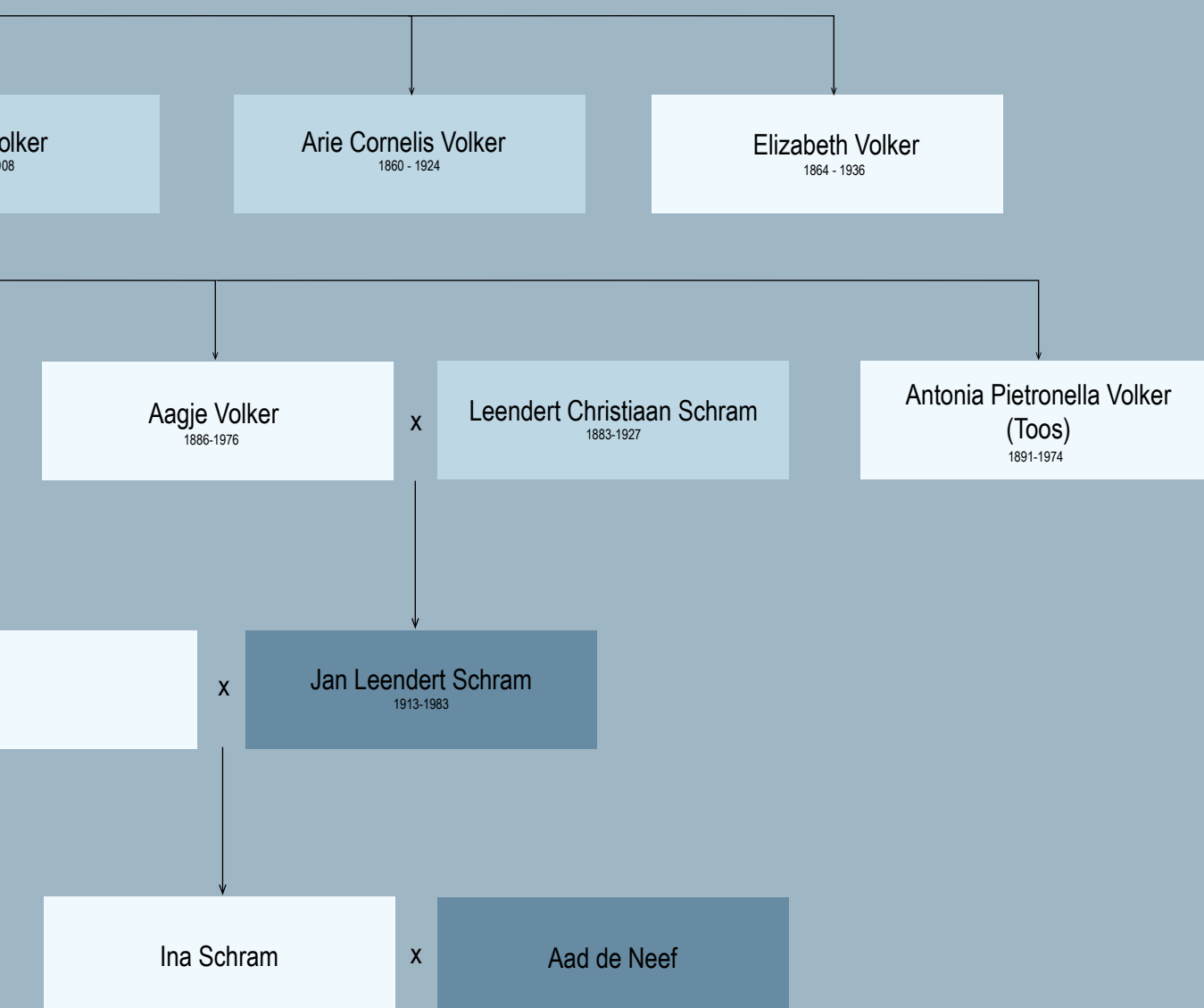

Figure 9 - Volker family tree

1.3 *The importance of oral history in the director's house*

Once the operational heart of Volker's company, the director's house became the National Dredging Museum in 1980, safeguarding the tools, machinery, and most importantly the narratives that shaped the dredging industry. More than just a repository, the museum captures the social and cultural nuances of dredging, preserving the stories of families like the Volker family and their enormous influence on Sliedrecht's identity. It embodies a big part of the legacy of Sliedrecht's dredging industry.

Oral histories play an essential role in preserving and understanding the legacy of the dredging industry. As Korteweg (2018) emphasises, personal stories provide unique insights into the human aspects of this heritage, bridging the gap between historical facts and lived experiences. As discussed in the introduction, the volunteers at the National Dredging Museum add this extra layer to the museum with their own oral histories. One of these volunteers is Remco van de Ven, who also worked for the Volker company from the 1960s to the 1980s. In an interview, he shares his connections with the Volker family, recounting how Adriaan Volker II frequently visited the office and how Toos Volker continued to reside in the director's house, which served both as a home and a symbolic hub for the company's operations (Remco, personal communication, 4 December 2024).

Van de Ven's memories not only highlight the significance of the director's house in the history of the dredging industry but also underscore the importance of capturing these narratives as a part of Sliedrecht's intangible cultural heritage. Integrating such personal stories into the design of a new museum presents an opportunity to preserve and communicate this heritage, ensuring that these lived experiences remain accessible and meaningful for future generations. By incorporating oral histories into the new museum design, the intangible aspects of the dredging legacy can be made tangible.

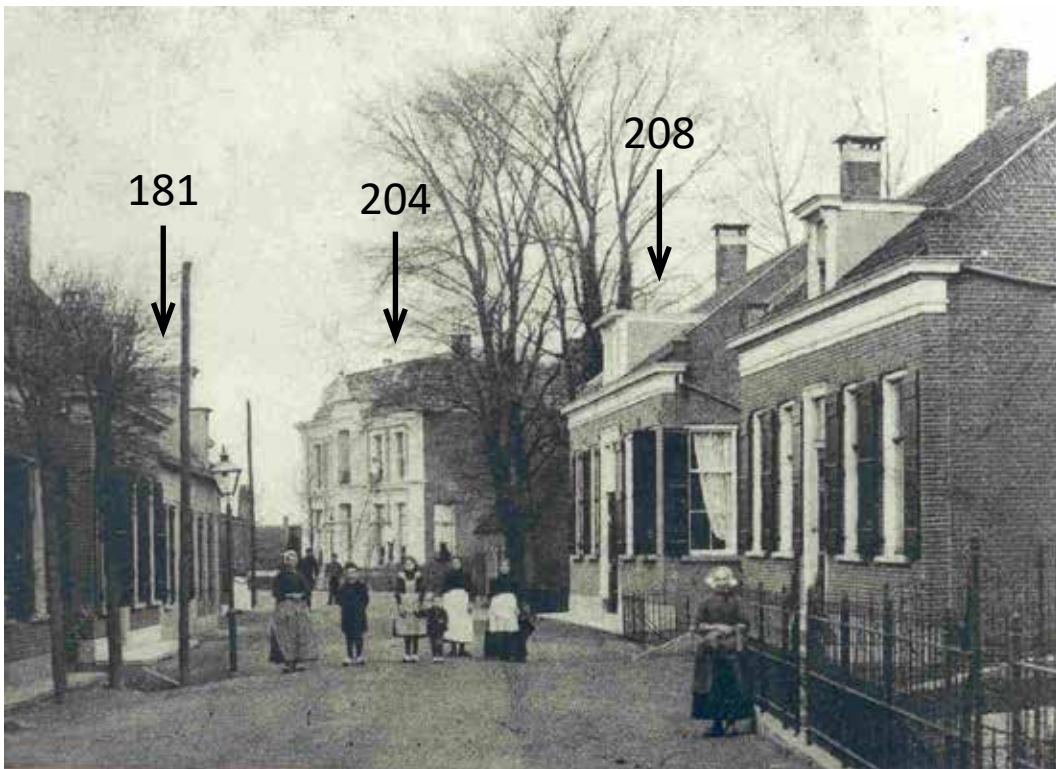

Figure 10 - Molendijk circa 1900 with Molendijk 181, 208 and 204

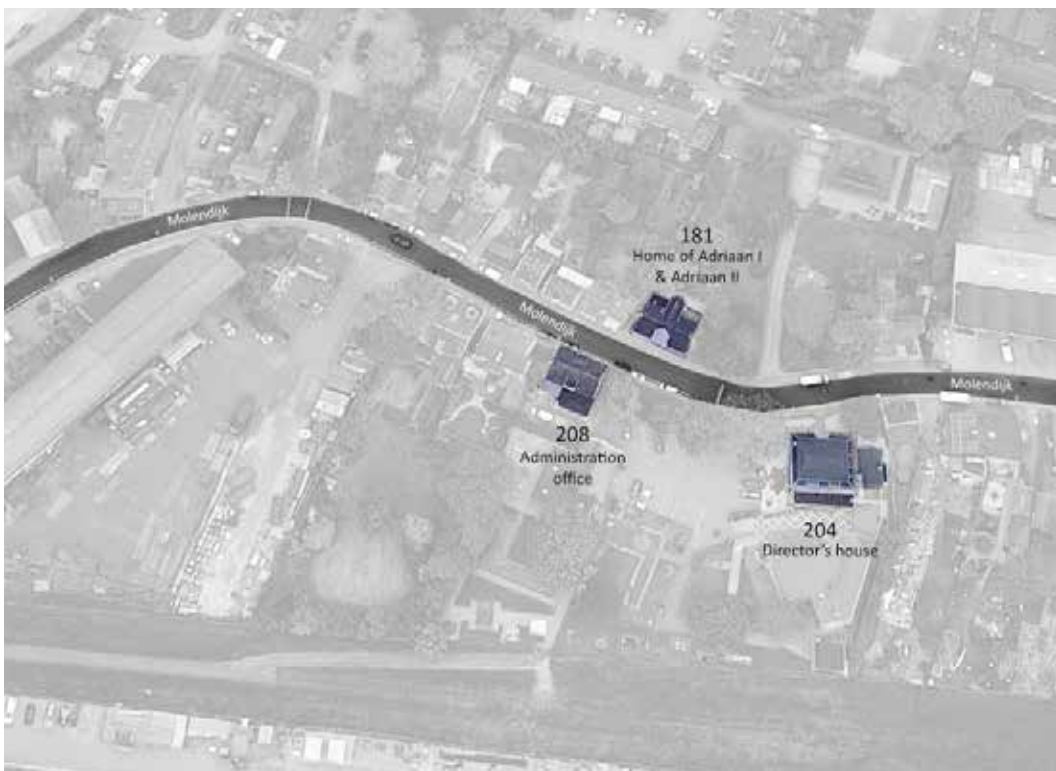

Figure 11 - Map of Volker's "dredging imperium"

Chapter 2

Making the intangible, tangible

From the final section of Chapter 1, it became evident that the ICH of dredging history is deeply intertwined with places like the old director's house and the personal narratives of individuals such as Remco van de Ven. These oral histories add an essential layer to understanding and preserving the entirety of Sliedrecht's dredging legacy. Organisations such as UNESCO and ICOM also have increasingly recognised the importance of preserving ICH. For example, UNESCO's 2003 Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage and ICOM's 2007 Integration of Intangible Cultural Heritage into Museum Practices highlight the need to preserve knowledge, traditions, and personal stories as integral components of cultural heritage. In the National Dredging Museum, the need for connection to the dredging industry is especially urgent as generational ties are fading.

This chapter focuses on exploring whether the ICH of Sliedrecht's dredging heritage—especially its oral histories—can be preserved and celebrated through architectural design. Using personal accounts like those of Van de Ven, the expertise of Elke Scheffers and insights from relevant literature, it seeks to develop a framework for translating this intangible layer of heritage into the design of a new National Dredging Museum. This approach aims to ensure that the cultural and human dimensions of Sliedrecht's dredging history are not only remembered but also actively experienced by future generations.

2.1 Growing importance of ICH

The recognition of ICH has transformed significantly over recent decades, highlighting its essential role in promoting cultural diversity and ensuring sustainable development. The 2003 UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage marked a crucial milestone by establishing a new global standard for its preservation. This convention emphasised the deep interconnection between intangible and tangible cultural heritage and natural heritage, stressing the importance of raising awareness—especially among younger generations—about its value and the urgent need for its protection. Additionally, it pointed out that, at the time, there was no binding multilateral instrument dedicated to this cause (UNESCO, 2003).

The 2005 Faro Convention on the Value of Cultural Heritage for Society reinforced the importance of ICH, framing it as a vital social, economic, and political resource. It accentuated the role of heritage communities—self-organised groups fostering inclusive relationships between people, places, and stories—in driving sustainable development and social transformation. Rooted in human rights and democratic governance, the convention advocates for active community involvement in managing and valuing cultural resources. In 2007, the International Council of Museums (ICOM) integrated the concept of ICH into its international museum definition, marking a turning point in museum practices. The traditional focus on object-based functions—such as collecting, preserving, researching, communicating, and exhibiting—was expanded to include more human-centred and process-oriented approaches. This evolution allowed museums to engage more deeply with the knowledge, skills, and worldviews tied to intangible heritage, enhancing their role as guardians of both tangible and intangible cultural narratives.

In 2019, Nikolić Derić et al. published “Museums and Intangible Cultural Heritage: Towards a Third Space in the Heritage Sector”, which explores evolving approaches to intangible cultural heritage (ICH) and its integration into museums. The book stresses the crucial role of ICH in fostering identity, continuity, and a sense of belonging, and builds on earlier recognition by UNESCO in the 2003 conference and the Faro Convention of 2005. Although ICOM incorporated the concept of ICH into its museum definition in 2007, the methodologies for effectively integrating ICH into museum practices remain underdeveloped. Derić et al. (2019) address these gaps, offering foundational insights and raising essential questions about how to safeguard ICH within a rapidly changing cultural, economic, and environmental landscape. They pose questions such as, “How can we address heritage within this challenging and fast-changing environment?” Their work highlights the need for adaptable strategies to preserve heritage and pass it on to future generations, ensuring that museums remain relevant and responsive to these evolving challenges.

Figure 12 - Adriaan Volker II in front of the Director's house

2.2 Translating ICH

The literature on ICH, while rich in its exploration of cultural practices and museum exposition integration, notably lacks a focus on the architectural dimension of museums. Works such as Derić et al.'s "Museums and Intangible Cultural Heritage" (2019) do not address how the architectural design of a museum can contribute to the preservation and representation of ICH in museums. This gap highlights an underexplored area of research, as there is no established body of work linking ICH to architectural methodologies or frameworks. With ICH being a relatively new field, its incorporation into architecture presents a fascinating opportunity for future exploration.

As the narrative shifts to envisioning a new design for the National Dredging Museum, the challenge lies in transforming these deeply personal and historical connections into architectural elements that engage (new) visitors while honouring Sliedrecht's dredging legacy. By doing so, a new design can ensure that the spirit of innovation, resilience, and community that defined the dredging industry continues to inspire. This transition from history to design will be explored, bridging past and future through the preservation of the ICH.

In addition to this challenge, there is a noticeable shift within the museum world itself, as highlighted by the ICOM in 2007. This evolution is evident in the reflections of Elke Scheffers, who observes: "Where once the focus was simply on displaying objects, particularly in art museums where the artist's name and the title were the main points of reference, there has been a move towards integrating stories and narratives into exhibits." She notes that objects alone, such as ship models, no longer hold the same value unless they are connected to compelling stories. "The true potential emerges when these objects are tied to personal experiences, grounding them in the lived histories of individuals who shaped the industry," she adds (Elke, personal communication, 11 December 2024, [20:12]).

As Remco also mentions in his interview (personal communication, 4 December 2024, [28:34]), "This is a museum that people walk through, they see models that most people barely realize what it is (...) It's all the same. Within an hour or less you are outside again. But for the people who have worked in that world, those models, those are telling things. Those stories that go with all those models make this museum."

This shift to narratives within museums underscores the importance of storytelling, particularly for the National Dredging Museum, which must move beyond the simple presentation of artefacts to create a deeper connection with its visitors. As Elke points out, the museum has not yet been intentionally designed with a narrative structure in mind. While there is an implicit story interwoven throughout its exhibits, it primarily reflects the technical development of dredging and shipbuilding—a natural focus for the volunteers who played a pivotal role in establishing the museum, many of whom come from the dredging sector. However, this technical emphasis may not resonate with a broader audience, highlighting the need for a more accessible and engaging storyline.

The museum's physical space presents both a challenge and an opportunity to make intangible heritage tangible. The director's house—a historic monument—has been treated as a backdrop rather than as an integral part of the museum's narrative. As Elke observes, "There's been an effort to hide the house, rather than celebrate it," reflecting a modesty within both the museum and the dredging sector that has overlooked the building's potential (Elke, personal communication, 11 December 2024, [12:26]). This mindset is deeply rooted in the industry, as Remco highlights in his interview, quoting the Volker family's straightforward approach: "Just do it, not be crazy, that is enough". This sentiment, once a defining characteristic of the dredging world, remains visible in the museum's current design (Remco, personal communication, 4 December 2024, [25:05]).

This building, central to the Volker family's legacy, is perfectly suited to translating the intangible heritage of dredging into a tangible experience, as the director's home and the dredging industry's ICH are inextricably linked. Translating ICH into architectural forms requires an innovative design approach that highlights the intangible aspects of the dredging industry, such as personal stories and lived experiences. The building itself can serve as a vessel for these narratives, weaving personal and technical histories into its design. As Elke notes, integrating these stories into the architectural fabric ensures visitors not only engage with the history of dredging but also connect emotionally with the people who shaped it (Elke, personal communication, 11 December 2024).

Integrating ICH into the museum's architecture could involve a carefully designed addition that guides visitors through a clear narrative path. Elements such as texts printed on windows or projected videos on walls could further immerse visitors in the stories of the dredging industry. Also, by embracing the director's house as the masterpiece of the collection and the core of the museum's story, the National Dredging Museum could evolve from a static collection of objects to a dynamic space where ICH is both embodied and communicated. This approach would transform the museum into a place that not only preserves history but also inspires future generations to engage with and appreciate the rich legacy of Sliedrecht's dredging industry. However, while these design choices may be effective for this project, they may not be universally applicable to other architectural projects. As there is no overarching framework yet for integrating intangible cultural heritage into architecture, further research and practical application in various projects are necessary to develop a more structured approach.

Figure 13 - Displays in the former living room of the Director's house

Figure 14 - Displays in front of the window on the first floor

Figure 15 - The attic in the museum, filled with displays

Chapter 3

Conclusion

In conclusion, ICH has gained increasing global recognition, particularly through frameworks like UNESCO's 2003 Convention and the 2005 Faro Convention, which underscore its vital role in preserving cultural identity and fostering sustainable development. Despite this, the practical challenge of how to preserve and communicate ICH, particularly within architectural contexts, remains unresolved. While existing museum practices have integrated ICH into exhibitions in diverse ways, these efforts are largely confined to exhibition design and fail to address the broader architectural framework. A clear, standardised methodology for incorporating ICH into the physical structure of museums has yet to emerge.

The complexity of translating ICH into architectural design stems from the inherent challenge of making something intangible—such as stories, emotions, and traditions—into tangible architectural elements. Each form of ICH is deeply rooted in its specific context, making it difficult to apply universal solutions across all heritage sites. However, this research has revealed that, within the context of the National Dredging Museum, the ICH of the dredging industry and the director's house, along with its surroundings, are inseparable. The Volker family's oral histories and the broader narratives of pride, modesty, and the dredging mentality are integral to the museum's identity and can serve as key drivers in shaping its new design.

This connection between ICH and the museum's identity presents both opportunities and challenges for its architectural translation. While some aspects, such as the museum's routing or the use of mixed media, can make ICH more tangible, directly embedding it into architectural elements remains complex. Rather than attempting a literal translation, the focus should be on how ICH can shape the museum's storytelling and visitor experience. The design should not only highlight the dredging industry's achievements but also reflect the personal narratives of pride, modesty, and perseverance that define its practitioners. By embedding these themes into the spatial experience—whether through material choices, spatial sequences, or interactive exhibits—the museum can become a living testament to the values and traditions that have long shaped Sliedrecht's dredging heritage.

This research lays the foundation for further exploration of how intangible heritage can shape architectural design. While the initial focus was on tangible elements such as archival materials and the physical context of the site, it is now clear that ICH must play an equally central role in the design process. By aligning the museum's architecture with its underlying narrative, the redesign can move beyond being a static repository of objects to become a dynamic space where both tangible and intangible heritage coexist and reinforce one another.

Ultimately, the National Dredging Museum has the opportunity to serve as a model for integrating ICH into architectural design, demonstrating how museums can honour cultural traditions while inspiring new generations to engage with their heritage. By embedding ICH into the museum's storyline and spatial experience, the design can celebrate the unique legacy of the dredging industry and ensure its continued relevance for years to come.

Literature

Barendregt, H. J. (1979). *Genealogie van het geslacht Volker*. N.V. Drukkerij De Residentie.

Council of Europe (Ed.). (2005). *Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (FARO Convention)*. (Council of Europe Treaty Series No. 199). <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/199>

Het interview als verrijking van erfgoed: Handreiking Collectie-interviews. (2023). Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

<https://www.ichandmuseums.eu>. (n.d.). *Intangible Cultural Heritage & Museums Project*. <https://www.ichandmuseums.eu/en>

ICOM. (n.d.). *ICOM 2007: Universal Heritage, General Conference*.

ICOM. (2017). *ICOM Code of Ethics for Museums*. In *ICOM Code of Ethics for Museums* [Book]. <https://icom.museum/wp-content/uploads/2018/07/ICOM-code-En-web.pdf>

Korteweg, J. (2018). *Grondleggers: Het Verhaal van de Nederlandse Baggeraars*. Uitgeverij Balans.

Nationaal Baggermuseum. (2024). *Baggermuseum digitaal*. <https://www.nationaalbaggermuseum.nl/baggermuseum-digitaal/>

Nikolić Derić, T., Neyrinck, J., Seghers, E., & Tsakiridis, E. (2019). *Museums and intangible cultural heritage: Towards a Third Space in the Heritage Sector* [E-Book]. *Werkplaats immaterieel erfgoed*. <https://www.ichandmuseums.eu/en/toolbox/book-museums-and-intangible-cultural-heritage>

Noorderkwartier, H. H. (2022, October 21). *Wat is baggeren?* Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. <https://www.hhnk.nl/wat-is-baggeren>
Perks, R., & Thomson, A. (2016). *The Oral History Reader*. Routledge Readers in History.

UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural*.

Van Oord. (2018). *Van Oord - Historie*. <http://vanoord.com/nl/over-ons/historie/>

wijstudio.nl. (n.d.). *Knooppunt Oral History Spreekende geschiedenis Alles over Oral history*. wijstudio.nl (©). <https://sprekendegeschiedenis.nl/over/>

Images

Cover. Historische Vereniging Sliedrecht. (n.d.). Baggermuseum, kaart uit Sliedrecht. <https://www.historie-sliedrecht.nl/pwg/picture.php?/413/search/psk-20241128-lfp7B68hzT>

1. Historische Vereniging Sliedrecht. (n.d.). Baggermuseum. <https://www.historie-sliedrecht.nl/pwg/picture.php?/420/search/psk-20241128-lfp7B68hzT>

2. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). Voorzijde huis Molendijk 204 te Sliedrecht.

3. Meester van de Heilige Elisabeth-Panelen. (1490–1495). De Sint-Elisabethsvloed [Oil on canvas]. Rijksmuseum, Amsterdam, Netherlands.

4. Baggermuseum Digitaal. (n.d.). Het gebruik van de baggerbeugel. <https://www.nationaalbaggermuseum.nl/jan-willem-vertelt-over-de-baggerbeugel/>

5. Van Oord. (n.d.). Repair of bucket Dredger HAM 107 in Pernis.

6. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). Portret van A. Volker Lzn. (1827-1903).

7. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). Leendert Volker, 1856-1930.

8. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). A. Volker voor de directeurswoning.

9. Own image. (December 2024). Volker family tree.

a. Barendregt, H. J. (1979). Genealogie van het geslacht Volker. N.V. Drukkerij De Residentie.

b. Personal communication, 4 December 2024. Interview Remco van de Ven

10. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). Molendijk circa 1900.

11. Own image. (January 2025). Map of Volker's dredging imperium on the Molendijk.

12. Archief Nationaal Baggermuseum. (n.d.). A. Volker voor de directeurswoning.

13. Own image. (December 2024). Displays in the former living room of the Director's house.

14. Own image. (December 2024). Displays in front of the window on the first floor.

15. Own image. (December 2024). The attic in the museum, filled with displays.

Appendix

Interview Elke Scheffers - 11 December 2024

Interviewer (Winnie)

[00:01] Ik denk dat hij het al doet zo.

Elke Scheffers

[00:04] Hallo, hallo.

Interviewer (Winnie)

[00:05] Hallo. Ja, ja, ja, doet het. Oké, ik ga erbij pakken. Nou, welkom bij het interview. Ik ga eerst een beetje vragen stellen over je functie binnen het museum.

[00:24] De eerste vraag is eigenlijk hoe ben je terecht gekomen bij het Bagger Museum en in de job?

Elke Scheffers

[00:34] In de Bagger, in de job. Lange versie, korte versie. Ik heb geschiedenis gestudeerd aan de Erasmus Universiteit. Ik ben afgestudeerd op marktvrouwen in La Paz. 1940-1945.

[00:50] Dus het is helemaal een hele andere hoek. En na mijn studie heb ik heel veel verschillende baantjes gehad. Totdat ik op een gegeven moment bij het Jenever Museum terecht kwam. En ik merkte van, hé, die museale sector, dat is het wel. Daar werd ik op een gegeven moment weggesaneerd vanwege tekorten, maar er was wel geld voor projecten. En toen ben ik me in gaan schrijven bij de Kamer van Koophandel

[01:17] en heb ik ongeveer 20, 22 jaar als ZZP'er in de museumsector gewerkt en heb ik heel veel projecten gedaan. En ik merkte dat dat projectmatig werken, dat was heel erg prettig. Ook met de thuissituatie, met opgroeiende kinderen en soms heel intensief werken en dan even een tijdje niks.

[01:36] Dus dat werkte prima. En een van mijn eerste jobs die ik had als ZZP'er was hier in het Baggermuseum. Want ik startte en ik dacht van ja, ik moet toch een beetje binnenkomen bij die en gene. Dus toen heb ik wat mailtjes gestuurd naar ieder wat kleinere musea.

[01:53] Met het idee, met het plan van joh, als ik kom dan neem ik zelf gebakken cake mee en daar reageerde de toenmalig directeur van het baggermuseum reageerde daar positief op dus ik werd uitgenodigd voor een gesprek dus ik

[02:08] dan mijn cake mee en hij de kwam geen opdracht aan dit en dat maar goed we kwamen een beetje zo aan de praat en toen ben ik voor hun educatie materiaal gaan maken en daar ligt eigenlijk ook wel mijn affiniteit met educatie of met de jongere doelgroep zeg maar. Nou ik heb steeds contact gehouden ook met het museum aantal jaren

[02:28] later was die directeur weg was er een andere dame gekomen en ik geloof geen directeur maar conservator nou ja heb ik weer lesmateriaal gemaakt en nou wat ik zeg altijd contact

[02:41] gehouden met museum en op een gegeven moment was vlak voor corona toen dacht ik van nou ik ben eigenlijk wel benieuwd hoe het nou zou zijn als ik weer ergens in dienst zou gaan treden. Want altijd maar als ZZP'er werken, maar hoe is het om in loondienst te zijn?

[02:57] Toen zag ik bij het Nationaal Baggermuseum dat er een vacature was. Daar heb ik toen op gesolliciteerd voor conservator. Dat ben ik toen niet geworden. Een half jaar later zag ik weer een advertentie. Ik denk, nou, ik ga weer reageren.

[03:12] Toen ben ik voor communicatie binnengekomen. Toen was er geen conservator. binnengekomen toen was er geen conservator want die was nou ja die toen was aangenomen was vertrokken dus heb ik eerst een half jaar tot een jaar ongeveer communicatie gedaan en vervolgens nou ja, is mij toch gevraagd van joh wil je dan ook de conservatortaken op je op je nemen en dat [03:34] is nu ik ga nu mijn vijfde jaar in en dat doe ik drie dagen in de week en was best wel een bijzondere club. Omdat ik natuurlijk vanuit mijn projecten... Ik begon klein, maar ik ben steeds grotere projecten gaan doen.

[03:50] En soms was ik interim conservator of ik was interim ergens anders. Dus dan zit je toch net even in wat grotere musea. En nu is het echt een wat kleiner museum waarvan ik altijd het idee heb dat de knip zit erop.

[04:08] Dus het is best moeilijk om aan financiën te komen. Om echt dingen te ontwikkelen. Toen ik ongeveer een jaar of anderhalf bezig was bij het museum. Toen konden we iemand voor communicatie bij komen. Voor één dag in de week. En nu is diegene ook voor twee dagen hier aanwezig.

[04:26] Dus nu zitten we hier met z'n tweeën voor vijf dagen in de week. En voor de rest allemaal vrijwilligers.

Elke Scheffers

[04:34] Dus zijn we een museum? Ja, we zijn een museum. want we zijn een erkend museum. Maar we zijn ook een vrijwilligersorganisatie. En soms denk ik van, we zijn eerst een vrijwilligersorganisatie en dan een museum.

Elke Scheffers

[04:47] Met onwijs veel potentie. En dat maakt het soms ook wel frustrerend, omdat je zoveel mogelijkheden ziet.

Interviewer (Winnie)

[04:55] En ja, hoe krijgen we dat nou van de grond? Ja, ik zie die mogelijkheden zelf ook wel al, nu ik hier een paar weken rondloop. Ja. Maar doordat er dus zo weinig mensen hier vastwerken, kunnen er eigenlijk niet echt

[05:09] nieuwe projecten worden gestart omdat de financiering er ook niet voor is.

Elke Scheffers

[05:14] Ja, en ik denk ook, dit heeft ook te maken met een stuk van, want ik ben conservator, maar ik ben even een tijdje afwezig geweest vanwege een overspannen situatie, maar die

[05:25] is wel gekomen omdat ik gewoon merkte ik kom niet aan de taken waar ik eigenlijk voor ben aangenomen en dus en dat hebben de andere conservatoren hebben dat natuurlijk ook ervaren dus te zijn qua op het gebied van onderzoek op het gebied van het echt leren kennen van je collectie

[05:41] het goed kunnen beheren van je collectie daar is gewoon veel te weinig tijd en aandacht voor geweest in de bijna 60 jaar dat het museum heeft bestaan, en dat is wel een erfenis waar je mee te maken hebt.

[05:56] En het is ook een beetje de ontstaansgeschiedenis van het museum. Want het is ontstaan uit de trots van al die baggerbedrijven. We hebben ontzettend veel scheepsmodellen in onze collectie.

[06:11] En ik denk wel eens, soms denk ik wel eens van tjongejongejonge, het zijn er veel te veel. Maar die scheepsmodellen, dat waren modellen die allemaal stuk voor stuk in de bestuurskamer hebben gestaan van al die grote bedrijven.

[06:30] Want dat is hun kindje. Want het is dankzij dat kindje dat ze zich hebben kunnen ontwikkelen, dat ze geld hebben kunnen verdienen, dat ze waanzinnige projecten hebben mogen doen, dat ze problemen voor een deel hebben kunnen oplossen,

[06:45] dat ze dingen ook mogelijk hebben gemaakt. En het is uit het feit dat al die baggerbedrijven super trots waren op al die scheepsmodellen die ze hadden. Maar er op een gegeven moment geen plek meer voor hadden. En dachten van weet je wat, we moeten toch iets gaan opzetten.

[06:59] Iets van een museum. Waarbij we niet alleen maar de scheepsmodellen. Maar eigenlijk het hele erfgoed van die waterbouw of van de baggerindustrie kunnen veiligstellen. En het is ook de zuinigheid van die baggerindustrie die je als cultuur met je meedraagt.

[07:16] Want wie zit er in de bestuur hier van het museum? Het zijn uitsluitend mensen uit die industrie.

Interviewer (Winnie)

[07:23] Zie je dan ook bijvoorbeeld terug dat er misschien niet helemaal een goed beeld is van wat er allemaal in de collectie is. En dat het daarom maar allemaal gewoon in het museum staat. En wat ontbreekt er dan eigenlijk in de collectie om het verhaal van het baggermuseum goed over te dragen?

Elke Scheffers

[07:46] Ja, nou ja, ik denk dat er eigenlijk nooit echt is nagedacht over een verhaallijn. Dat dat nooit specifiek uitgesproken is. Tegelijkertijd is er wel een onuitgesproken verhaallijn die voor al die mensen die mee hebben geholpen om dit museum op te bouwen, voor die mensen was de techniek en de ontwikkeling van die schepen, en dat zie je natuurlijk wel terug in die scheepsmodellen

[08:07] want het is opgezet door mensen die uit die sector komen dus als zij het ene schip naast het andere schip zien weten zij precies welke verschillen er zijn en wat het ene schip wel kan en het ander niet en waar die heeft gevaren en door wie die is gebouwd en nou ja et cetera

[08:27] maar dat verenigt natuurlijk meteen de doelgroep waar je het voor maakt ja ja dus dus alles is te verklaren vanuit de ontstaansgeschiedenis van het museum.

[08:39] En ook als je nu kijkt hoe het nu gerund wordt, met alle goede bedoelingen, ook door mij. Ik ben geen maritiem historica, iedereen probeert het, maar ook vanuit het bestuur, daar zitten geen mensen in met museale kennis. Het zijn allemaal mensen vanuit de baggerindustrie.

Interviewer (Winnie)

[09:00] Ja en nu heb je wel wat ervaring met met musea en en ook wel door

hier een aantal jaar te werken toch gewoon met de bagger en het bagger verleden. Maar wat merk je dat er dan wel of juist wel of juist niet goed werkt binnen het museum?

Elke Scheffers

[09:18] Nou ik denk en het en het leuke is dat we nu ook met een groep bezig zijn voor een herinrichting en daar ben ik ontzettend blij mee. Eén omdat vanuit het bestuur ook echt

[09:33] die vraag is gekomen van hey we hebben we willen naar verandering we komen er zelf niet uit en we hebben externe mensen nodig om ons daarbij te helpen inclusief een iemand van het bestuur inclusief de conservator dus dat en ik denk dat dat al een van een hele shift is en dat en daar

[09:53] moeten we echt beginnen want hiervoor zijn er ook nog andere onderzoeken gedaan, maar is het nooit tot een concreet plan gekomen. En nu lijkt het erop dat we wel tot een, ja, in ieder geval is de

[10:09] opdracht echt duidelijk neergelegd vanuit het bestuur en is er ook een eerste akkoord gegeven op een nieuwe verhaallijn voor het museum. En zijn we ook expres vanuit het verhaal, dus vanuit de inhoud zijn we gestart en nu hebben we overeenstemming vanuit het AB en het DB over die

[10:32] verhaallijnen. Nu kunnen we het verder gaan uitwerken naar exploitatie, nieuwbouw, verbouw, restauratie, beter leren kennen van de eigen collectie, het online museum, hoe we dat gaan doen, etcetera.

Interviewer (Winnie)

[10:49] Dus eigenlijk de kern van wat er fout is, is eigenlijk dat er dus geen verhaallijn was en dat het daar niet een geheel is?

Elke Scheffers

[10:56] Ja, en het besef van, hé, er is altijd wel een trots, maar het is toch meer geweest van, hé, dit is mooi, we zetten het neer. En we hebben heel veel vrijwilligers die uit de baggerindustrie komen, dus die kunnen het natuurlijk ook mooi vertellen.

[11:18] Maar nu is er ook een besef gekomen dat dat voor nu niet meer genoeg is. En dat dus de behoefte, er is behoefte ook vanuit bestuur, ook vanuit de sector zelf om meer zichtbaar te zijn en voor een bredere doelgroep, meer specifieke doelgroepen iets neer

[11:42] te zetten. En het moet gewoon, want het is al 20 jaar is de inrichting bijna hetzelfde. Ja, want het gebouw waar het museum eigenlijk nu in zit, dat is een monument.

Interviewer (Winnie)

[12:00] Daaraan mag je niet alles veranderen en daaraan wil je eigenlijk ook niet alles veranderen. Hoe zie je dat in de toekomst voor je? Wordt daar ook nog iets in tentoongesteld? Wordt het een tentoonstellingstuk op zich? Wat wordt de functie daarvan?

Elke Scheffers

[12:23] Ja, ik snap het. Ja, dat zijn allemaal

[12:26] nog wel heel veel vraagtekens. Maar kijk, zoals het nu is, is er eigen-

lijk, vind ik, moeite gedaan om het huis te verbergen. Dus het huis wordt niet gewaardeerd. Het huis wordt echt gezien als een ophangstelsel voor de werken, voor de objecten die er nu in staan.

[12:59] En dat vind ik jammer. Ik denk dat het aan de ene kant komt omdat er te weinig kennis is over waarom is dit gebouw van waarde. Daar wordt gewoon niet over nagedacht. En dat is een soort van bescheidenheid bij de organisatie zelf.

[13:23] En het is ook een bescheidenheid van de vorige bewoners. Een bescheidenheid van de sector waar dit allemaal uit is. Dus ik denk wel dat het een soort van mentaliteit is ook. Bijvoorbeeld we zijn heel erg op zoek geweest naar foto's van het interieur van het huis.

[13:40] Van de mensen die in het huis hebben gewoond. Die daar hebben geleefd met de kinderen. En dat waren echt mensen die heus wel een fototoestel toen de tijd wel konden betalen. Want het waren gewoon rijke mensen.

[13:56] Maar ja, daar werd helemaal niet bij stilgestaan. Dus ja, dat deed je niet. Je ging daar niet mee pronken. Je deed gewoon je werk.

Interviewer (Winnie)

[14:04] Ja, Remco vertelde mij, doe maar gewoon normaal, dat is al gek genoeg. Ze waren wel harde werkers, maar daar wilden ze eigenlijk niet per se veel eer voor krijgen.

Elke Scheffers

[14:15] Nee. En ik denk, nou ja, als je dat stuk, dat gevoel terug zou kunnen krijgen als huis helemaal kaal zou zijn. Dat is best interessant.

Interviewer (Winnie)

[14:29] Ja, want stel je zou de dingen die nu in het museum staan weghalen, wat blijft er dan over? Waar zou je een hoge waardering aan geven in het huis?

Elke Scheffers

[14:46] Want het huis heeft best wel mooie elementen. Ja, dat denk ik ook. Ik zou echt de vloer, ik zou de vloer gewoon echt een kusje willen geven. Dus die mag helemaal gerestaureerd worden.

[14:58] En ja, ik ben ooit eens in Amelisweerd geweest. Daar heb je zo'n oud landhuis. Dat staat helemaal leeg. En bovenin hebben ze dan af en toe een tentoonstelling. Maar die blijkt dus heel bijzonder behang te hebben.

[15:14] En men heeft onderzoek gedaan naar die behangen. En die behangen, als je daar nu komt, kan je een koptelefoon krijgen en zijn daar verhalen aan gekoppeld. En ik denk dat het heel waardevol is om eigenlijk een keer te kijken van, goh, welke elementen zijn er nu nog van origine in het huis?

[15:30] En hoe kunnen we die onder de aandacht brengen? Dus het glas in lood, de radiatoren die er zijn, er hangen nog een aantal lampen die echt vanaf het begin af aan daar hangen.

[15:43] Dus dat vind ik wel. Dus dan zijn eigenlijk die elementen op zich een object. Dat is natuurlijk echt niet voor iedereen interessant. Want iemand die uit de baggen komt, die zal het worst wezen. Dus we moeten ook gewoon gaan kijken van om welke doelgroepen gaat het nu eigenlijk.

[16:00] En dus daar moeten we ook wel functioneel op een gegeven moment naar gaan kijken. Of zakelijk naar gaan kijken. Wat mij heel erg tof lijkt is als we daar gewoon die benedenverdieping, als we daar een grote leeszaal van kunnen maken. Dat is natuurlijk de woonkamer geweest. Stel dat

[16:17] we die weer in ere kunnen herstellen als een soort van woonkamer met gewoon een grote leestafel, waarbij je dus echt van de serre kan genieten en dat je, ja, je hebt ook zo'n klein erkertje aan de zijkant, dat je gevoel hebt dat er ook inderdaad een straatkant is, want er is nu helemaal geen straatkant.

[16:35] En ik kan me voorstellen dat je daar gaat zitten en dat je daar in een stoel terecht komt... waar misschien zo'n grote herenstoel met twee van die koptelefoons bij je oren... en dat dan het verhaal van die familie verteld kan worden.

[16:48] Of dat als de ene foto die we hebben gevonden heel groot aan de muur hangt... of dat je een kleine foto ziet in een mooi lijstje dat je weet van... oh ja, die mensen kunnen zo de kamer binnen komen wandelen

[17:01] dit zijn de oude bewoners van ja dus ik het zou ik zou heel tof vinden als we die benedenverdieping sowieso die entree is natuurlijk verschrikkelijk met die balie daar dat moet gewoon allemaal weg en stel je voor dat je daar voor kinderen een poppenhuis neer kan zetten van het huis zodat

[17:19] je kinderen daar kunt laten spelen alsof nou ja of zelfs zijn mogen bedenken hoe dat huis vroeger geleefd werd. Ja, die bestuurskamer is natuurlijk wel super bijzonder. En die zou je gewoon in ere kunnen behouden. En misschien wil je hem nog ergens dupliceren, dat weet ik niet. De voorentree is natuurlijk ook heel bijzonder, maar die wordt nu helemaal niet gezien.

Interviewer (Winnie)

[17:19] [17:46] Ja, in mijn hoofd zou die ook gewoon gebruikt moeten worden. Het is gewoon een entree.

Elke Scheffers

[17:49] Ja, en dat is al zo bijzonder als je dan binnenkomt. Want dan kom je in een heel mooi kleine klein halletje kom je uit daar zou je al een stem kunnen horen op zijn Slidrecht van nou welkom en de heer des huizes is er niet want

[18:06] die moest naar China of die moest naar Zuid-Afrika of weet ik voor wat of naar Walcheren of, of hij die is bezig met, met, met de afsluiten en met nou ja met een of ander project, dat zou leuk zijn, denk ik.

Interviewer (Winnie)

[18:26] Ja, je refereert dus wel heel veel terug naar die verhalen.

Elke Scheffers

[18:29] Ja, en die er helemaal niet zijn.

Interviewer (Winnie)

[18:30] Die er eigenlijk dus helemaal niet zijn. Ja, die spelen dus wel een groot belang in het museum. Ja, en die worden eigenlijk nu verteld door de vrijwilligers die daar rondlopen,

[18:45] omdat die daar heel veel kennis van hebben, maar de volgende generatie zullen die vrijwilligers waarschijnlijk niet meer meemaken. Dus is het van groot belang om die verhalen terug te brengen.

[19:04] Zou dat dan in een nieuw stuk van het museum zijn? Of zou dat dan ook echt moeten worden teruggebracht in dat huis?

Elke Scheffers

[19:12] Ja, op zich kan dat ook leuk zijn.

Interviewer (Winnie)

[19:19] Maar ze moeten wel echt teruggebracht worden?

Elke Scheffers

[19:23] Ja, is dat een vraag of is dat een bevestiging van jou? Het leuke er natuurlijk van is dat ik geen technische achtergrond heb. Ik kom niet uit die

[19:35] sector. Ik heb in verschillende musea aan projecten gewerkt en je ziet gewoon een ontwikkeling in de museumwereld. Vroeger was een object belangrijk dan stond er bij, zeker in de kunst, wie het had gemaakt en wat de titel was.

[19:51] En ik dacht altijd, wat moet je dan als bezoeker als je daar geen verstand van hebt? Dan voelde je je eigenlijk meer dom dan dat je enthousiast werd. Vervolgens kwam er een ontwikkeling van, daar moeten gewoon verhalen bij. Het gaat er uitleg bij komt.

[20:07] Maar dat zie je eigenlijk ook in musea zoals de onze. Alleen maar het neerzetten van die scheepsmodellen heeft geen waarde. Maar wel als we er een verhaal aan kunnen koppelen. En nog mooier is als we dat verhaal kunnen koppelen aan een persoonlijk verhaal.

[20:26] Dus je zou best, en nu is het natuurlijk zo dat het verhaal over het huis, de verhalen over het huis zijn heel vaag, dus daar kun je heel weinig mee. We kunnen bijna geen feiten vertellen over het huis.

[20:41] We kunnen wel suggesties doen en we kunnen mensen hun fantasie prikkelen door bijvoorbeeld die meneer Volker of de dienstbode. Want we weten dat er een dienstbode was als je binnenkomt dat die welkom zegt.

[20:57] Maar in de bestuurskamer zie je al die foto's hangen. Die hebben er natuurlijk ook nooit gehangen toen die man daar woonde. Maar het geeft je wel een idee van jeetje, hoe was die baggerindustrie tussen 1870 en 1970?

[21:14] Alleen maar die mannen, witte mannen, zakenmannen. Het geeft je wel die sfeer, die is er wel. Als het gaat over de vrijwilligers die nu rondlopen. Die hebben bijvoorbeeld heel veel ervaring opgedaan in de jaren 80, jaren 90 van de vorige eeuw.

[21:31] Die hebben ook hele mooie verhalen. Die hoeven niet gerelateerd te zijn aan het huis. Zou je ook elders kunnen vertellen. Maar als je zegt van joh het huis staat voor de werkende baggermensen,

[21:47] dan zou je die insteek natuurlijk op de verdiepingen daarboven mee kunnen pakken. En dan zou je bijvoorbeeld kunnen denken van hey we vragen aan iedere vrijwilliger welk schip of

[22:03] welk model is voor jou betekenisvol. Welke foto of filmmateriaal, welke herinneringen heb jij zelf aan dat schip? Zijn er nog persoonlijke items die je nog hebt die je daaraan doen? Of is er toen bij jou thuis iets gebeurd

wat je kan vertellen

[22:21] toen jij met dat schip bezig was, zodat we meer contextverhaal hebben? En we vullen het gebouw met vijf van die schepen en de persoonlijke verhalen van die mannen, weet je? Dan gebruik als vertel module of zo of, of, als ja nou ja het als we de namelijk niks mee doen hebben we heel veel lege ruimte

[22:48] ja en het is met name die bededen beneden verdieping die nog aan die familie Volker doen denken en de kelder en de wijnkelder en zo dat zijn natuurlijk best wel spannende dingen waar je eigenlijk niks mee kan maar dat zijn plekken die je misschien kan openstellen

[23:04] opdagen dat er monumenten dag is of als je zegt veel kijk je achter de schermen ja en die verdiepingen daar boven ja daar wordt eigenlijk het zijn eigenlijk heel vervelende ruimtes want boven in zolder is

[23:20] ooit is iemand flauwgevalen want in de zomer is het daar ontzettend heet en in de winter is het daar ontzettend koud want we hebben maar een het is maar enkel glas en het is donker schuin dak en doe maar op dus ja ja hoe ga je dat inrichten hoe ga je dat gebruiken ja het museum.

Interviewer (Winnie)

[23:42] is of het dat gebouw is natuurlijk niet het enige wat, wat, allemaal bij het museum hoort een plek waar we nu zitten ja wat vroeger kantoor was eigenlijk nu nog steeds kantoor dan heb je

[23:54] ook nog het koetshuis ja en hier tegenover ook nog een oud woonhuis, wat nu wel gebruikt wordt als woonhuis. Ja, en eigenlijk het nieuwe aangebouwde stuk van het museum.

[24:11] Maar als je op deze schaal zou kijken, wat mist er nog qua functies bij het museum als je kijkt naar wat de toekomst van het museum kan zijn?

Elke Scheffers

[24:21] Nou, ja, ik zat ook wat, je hebt natuurlijk nu heb je die die erfgoed Waterdriehoek die aan het transformeren is naar de erfgoedlijn maritieme industrie en maritiem industrieel

[24:36] erfgoed en ik denk dat we daar echt met een schuine oog naar moeten kijken omdat daar een ontwikkeling is die wij bijna kunnen kopiëren of die wij kunnen gebruiken om de functie van deze plek daar helemaal in te laten vallen, zeg maar, als een pareltje.

[24:59] Dus dat dit een van de parels kan zijn binnen die erfgoedlijn. En dat betekent dat we dus publieksvriendelijk horen te zijn, dat we duidelijk de link met het water zichtbaar moeten maken.

[25:20] En dat zit allemaal wel in de geschiedenis van deze regio. Dat we ook voor een deel multifunctioneel mogen zijn. Dus niet alleen musea, maar ook een ontmoetingsplek. Educatie is een heel groot... Daar zijn we nu ook al mee bezig, maar educatie is een belangrijk ding.

[25:41] En wat ook meer mag, is dat we onze stakeholders, dus vanuit de regio maar ook vanuit de industrie, de gelegenheid moeten kunnen geven om hier te komen.

[25:56] En dat ze kunnen denken van nou dit is een fijne plek. Ik denk dat het gaat om een aantal doelgroepen. Een van de doelgroepen is onderwijs in de brede zin, ouders en kinderen en die stakeholders.

[26:13] Dat zijn volgens mij de komende paar jaren de doelgroepen waar we ons echt op moeten fixen, op moeten richten. En later, na een aantal jaar, kun je zeggen van hey, we halen er nog wat andere doelgroepen specifiek bij.

[26:29] En als ik dan kijk van wat zijn dan de pijlers waar we op moeten staan, dan is dat heel erg je welkom voelen. Het moet een goede plek zijn, eventueel flexplekken, vergaderplekken, ontmoetingsplekken.

[26:43] Er moet een soort van discussie plaats kunnen vinden en ook ontmoeten tussen bedrijfsleven en onderwijs of tussen bedrijfsleven onderling. Of scholen van basisonderwijs gewoon het universitair onderwijs.

[27:01] En er moet voor de individuele bezoeker hier ook een fijne plek hebben. En dat is dat die geprikkeld wordt en uitgenodigd wordt en enthousiast wordt...

[27:17] van wat er allemaal heeft plaatsgevonden in die waterbouw en wat er nu nog is. Met een besef van, oh ja, we wonen in een laagland en we wonen in een delta. En het is eigenlijk best wel bijzonder dat we hier kunnen staan en kunnen wonen en werken.

[27:34] En dat is dankzij, we staan op de schouders van al die baggeraars. Maar dat betekent dat er dus goede horeca moet zijn. Naast een interessante tentoonstelling moet er ook een goede horeca zijn. En goede toiletten, weet je wel daar gaat het eigenlijk over een museumbezoek bestaat voor twee

[27:53] derde uit horeca en toiletgebruik en een derde volgens mij alleen maar uit museumbezoek ja ja

[28:01] en ook die mogelijkheid tot evenementen. Ja, ja, ja, ja, dus wat wij nu wat we de afgelopen jaren en

[28:12] hebben gemerkt is van hey als we een nieuwe tentoonstelling maken komt er wat minder publiek op af, maar als ze specifieke activiteiten

[28:24] organiseren dan krijgen we ze wel. Ik ben nog een beetje vaag, maar ik denk dat het voor een deel gaat over variatie van aanbod. En dat betekent ook een variatie in wat je laat zien.

[28:43] Dus wat we nu laten zien is een soort van technische ontwikkeling en die wordt uitgelegd door onze rondleiders. Ik vind dat de rondleiders nog steeds een belangrijke rol moeten krijgen bij

[28:54] het nieuwe museum. Maar we gaan ervan uit dat de bezoekersaantallen zullen stijgen en dat de rondleiders niet alle bezoekers kunnen rondleiden. Heel veel bezoekers hoeven ook niet rondgeleid te worden. Dus dat mensen kunnen zeggen van nou als je wil kan je mee met een rondleider

[29:12] en die kan gewoon nog steeds lekker zijn eigen verhaal vertellen en ja zijn eigen ervaringen daarin meenemen. En tegelijkertijd moeten we een aantal routes hebben binnen het museum die je

[29:24] gewoon met je kinderen of met je man of echtgenoot of partner of je reüniegroepje of alleen moet kunnen volgen. En je hoeft niet de achtergrond van de baggerindustrie te hebben om

[29:38] naar het museum te willen gaan. Dus daarom is het ook belangrijk dat we het verhaal van die familie vertellen. Dus dat er meer context en meer sociaal, emotioneel en meer context zichtbaar is

[29:59] in het verhaal wat we vertellen. Want we hebben foto's joh we hebben prachtige foto's

Interviewer (Winnie)

[30:11] maar die worden bijna niet getoond ja ik denk ik ben door vragen heel veel vragen hebben zichzelf al geantwoord.

Interview Remco van de Ven - 4 December 2024

Interviewer (Winnie)

[00:00] Oké, nou, ten eerste heel erg bedankt dat u mee wilde doen aan het interview.

Remco van de Ven

[00:04] Met plezier.

Interviewer (Winnie)

[00:06] Ik ga u wat vragen over wat u binnen het bedrijf van Adriaan Volker ongeveer heeft gedaan. En wat u eigenlijk meer hier in Sliedrecht heeft gedaan. En wat dit huis voor functie had binnen het bedrijf.

[00:25] En of u daar ook misschien nog herinneringen aan heeft. Of u daar misschien iets meer over kan vertellen. Ook heb ik wat materiaal meegenomen die deze herinneringen kan opwerken of misschien waar u mij kan helpen met aanwijzen

[00:39] van personen op foto's. Maar ik zal beginnen bij het begin. Hoe bent u terecht gekomen bij het bedrijf van Adriaan Volker?

Remco van de Ven

[00:47] Door toeval. Ik had juist een jaar in Stockholm gewoond en gewerkt en reed met mijn auto over de dijk.

[01:00] Ik ben gestopt bij het kantoor van Volker, aangebeld en gevraagd of ze werk voor me hadden. Nou, ze keken verrast, ik kom binnen en ik was direct in gesprek.

[01:14] Ze vonden het interessant en vroegen of ik meteen kon beginnen. Dat heb ik ook gedaan. Ik ben hier een week of 5, 6 ongeveer opgeleid om voor- en nacalculatie, administratie, de werkzaamheden waar ik in moest gaan werken, om die op te pakken.

Interviewer (Winnie)

[01:48] Volker toen de tijd bezig was met het uitvoeren van heel grote baggerwerk, het aanleggen van de Europoord havens en het Caland kanaal. Oké, en u zegt dat u hier bent opgeleid, bedoelt u dan ook dat u hier in dit gebouw bent opgeleid of ergens in een van de gebouwen in deze straat of was dat hier in de buurt?

Remco van de Ven

[02:03] Toen ik hier begon, dat was 1963-64, die tijd ongeveer, was dit huis nog bewoond door juffrouw Toos Volker.

[02:17] En het kantoor was op ditzelfde terrein waar nu de administratie en de bibliotheek van het Baggermuseum is. Dat was eigenlijk toen ter tijd het kantoor van het bedrijf Adriaan Volker.

Interviewer (Winnie)

[02:36] Oké. En wat hield uw baan precies in nadat u hier de opleiding had gedaan?

Remco van de Ven

[02:43] Officieel werd dat genoemd werkboekhouder. En dat gebeurde op het werk zelf. Je werd daarin gezet om de administratie van de schepen bij te houden, de producties, de contacten, personeelsaangelegenheden, alles wat maar voorkwam.

[03:03] Bedoeld om de schepen, de sleepopperzuigers, dat was het hoofddoel. Die moesten varen, die moesten bakken, die moesten aan de gang blijven. En aan de wal had je een uitvoerder en een hulp. En die hulp was ik.

[03:20] Dus je deed van alles en nog wat, van administratief tot technische vragen tot wat er maar voor kwam.

Interviewer (Winnie)

[03:27] Oké, en welke tijdsperiode heeft u daar gewerkt zodat we een beetje een tijdsbeeld krijgen?

Remco van de Ven

[03:34] Ja, alles bij elkaar. Ik ben daar begonnen in 1963-64 en ik heb daar gewerkt met wat onderbrekingen voor werken in het buitenland, maar tot zo'n beetje 1980 toe. In die periode heb ik voornamelijk gewerkt in het Euro-poortgebied.

[03:56] Maasvlakte 1 aanleggen, behoorde daar ook nog bij. Maar er waren toen de tijd tussendoor ook tal van werken in het buitenland. Ik heb vrij veel aan de Engelse kust kleine barrenwerkjes mee mogen begeleiden.

[04:11] In Noord-Duitsland, in Iran, in Rio de Janeiro, in Zuid-Afrika, op allerlei plekken. Ik werd vaak gevraagd om een collega, die op zo'n buitenlands werk langdurig gevestigd

[04:28] was, die moest er wel eens een keer met verlof, wilde wel eens een keer een week of 4, 5 naar huis toe, naar Nederland toe. En dan ging ik daar voor een periode naartoe. Twee weken van tevoren, de verlofperiode daar werken en dan nog twee weken daarna voor de werkoverdracht.

[04:43] En dan ging ik weer terug naar de basis hier in Nederland.

Interviewer (Winnie)

[04:50] Oké, kunt u mij misschien iets meer vertellen over de rolverdeling binnen het bedrijf en het gezin, de familie Volker, hoe zij binnen dit bedrijf voornamelijk mensen die of aangetrouwd waren of direct familie?

Remco van de Ven

[05:12] De laatst geleefd hebbende derde generatie, Adriaan Volker de tweede, die kwam hier nog dagelijks op het kantoor in Sliedrecht om een praatje te maken. Hij was niet direct meer betrokken bij de dagelijkse bedrijfsvoering.

Interviewer (Winnie)

[05:42] Het was een familielid van hem die toen de voorzitter van de Raad van Bestuur was.

Remco van de Ven

[05:49] Maar ik had wel contacten met de familie. Die Adriaan Volker II, die sprak ik wel eens. En een zus van hem, zijn jongste zus, Toos Volker, die

woonde hier nog in dit huis, wat nu het Nationaal Barremuseum is. En als ik s'avonds overwerkte, wat vaak voorkwam, ging ik bij mevrouw Toos aan de achterdeur aankloppen om s'avonds met haar koffie te drinken en een praatje te maken.

Interviewer (Winnie)

[06:09] En dat was in deze ruimte?

Remco van de Ven

[06:13] Dat was in deze ruimte waar we nu zitten, ja.

Interviewer (Winnie)

[06:18] Wat voor soort personen waren dan bijvoorbeeld Adriaan Volker en mevrouw Toos?

Remco van de Ven

[06:24] Dat waren mensen die heel dicht bij de Sliederse samenleving stonden. Adriaan Volker de tweede sprak Slieders dialect. Zijn zuster, zijn jongste zus Toos ook. Het waren mensen die gewoon hier met iedereen die hier maar een praatje wilde maken, deden ze dat ook graag. Het waren mensen die financieel gezien zeer wel gesteld waren maar liepen daar bijzonder niet mee te koop gewoon doen we gewoon een gewone sliedrechter willen en willen zijn en dat dat straalt dus ook uit ja.

Interviewer (Winnie)

[07:02] Ja, want ik kan me voorstellen dat zij woonde nou in een groot huis Het bedrijf liep natuurlijk goed.

Remco van de Ven

[07:12] Zeker. En in deze woning woonden dan Toos en... Haar broer Willem heeft hier ook lang gewoond. Ja, Willem Volker en haar zus. Dus Willem en Toos, broer en zus, beide vrijgezel gebleven tot hun overlijden toe. Die hebben hier van hun geboorte tot aan hun overlijden in dit huis gewoond. Oké en dan in deze tijdsperiode woonde Adriaan... Adriaan Volker II is getrouwd in 1917 en is gaan wonen in het huis van zijn opa Adriaan Volker I. Die woonde hier schuin tegenover het Nationaal Wachtmuseum in het mooie grote huis

[07:59] binnendijks.

Interviewer (Winnie)

[08:01] Ja en wat voor sfeer hing er dan vaak op de werkvloer of als u bijvoorbeeld hierop de koffie kwam, was deze sfeer open of waren ze toch wel een beetje een gesloten familie? Hoe

Remco van de Ven

[08:18] heeft u dit ervaren in de tijd dat u hier werkte? De familie was, Adriaan deed gewoon een praatje over algemene zaken die in het dorp gebeurde. Dat was met zijn zuster Toos ook het geval. Ze hadden het nooit over bijzondere dingen, over wat hun welzijn betreft. Daar werd niet over gesproken. Gewoon een praatje van heb je dit gehoord, heb je dat gehoord. Een praatje zoals mensen dat, sociale contacten, dat was ver weg het belangrijkste ja waren ze dan ook beschermend over wat er bijvoorbeeld hier binnen gebeurde en over hun rijkdommen of nou de familie was. wel vrij gesloten liet de zelden mensen toe in hun eigen omgeving je moest of directe familie zijn of zo vertrouwd met ze zijn dat ze dat wel toestanden. Maar ja, ik was in die tijd maar een heel jong ventje aankomend. Dus ik vond het al heel wat dat ze hier te woord stonden en dat je koffie met ze mocht wegen.

Interviewer (Winnie)

[09:34] Ja, daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Dan had ik nog een aantal vragen meer over deze plek, over de directeurs woning want u zegt dat u dan de koffie ging met Toos maar dat was eigenlijk alleen in deze ruimte ja en verder bent eigenlijk nergens in dit huis geweest?

Remco van de Ven

[09:54] Nee, ik ben niet in de woonkamer geweest. Ik kende het huis alleen maar hier, van de achterdeur in de keuken. Ja, ik denk hoe dit huis eruit gezien zou moeten hebben, dat weet ik wel. Wat van dat weet ik van een van de vroegere dienstbodes van de familie Volker die mij ooit verteld heeft van hoe het hier ongeveer in de woonkamer eruit zou goed gewerkt werd hoe de familie omging met hun personeel ja dat was wel een die mevrouw die ik gesproken heb die dienstbode dus die was wel zeer tevreden over de manier hoe haar meerdere met de dienstboten zonder gingen.

Interviewer (Winnie)

[10:35] Oké. Ik zou graag wat meer horen over hoe het er hier binnen aan toe ging. Dus ik heb een plattegrond uitgeprint. Nou, wij zitten nu hier.

Remco van de Ven

[10:48] Ja.

Interviewer (Winnie)

[10:50] En dit is de uitbouw met de serre. En het zag er dan vroeger zo uit. Dan is dit de begane grond. Even kijken. Dit is waar het huis is gelegen. Dan is dit de eerste verdieping. Dit is de zolder.

[11:30] Dus ik zou graag er een soort van doorheen willen lopen.

Remco van de Ven

[11:36] En als u misschien verhalen heeft van een bepaalde kamer of dingen heeft gehoord over bepaalde ruimtes, dan...Nou, van deze tekening. Hier is het nog ingericht zoals het bewoond werd. Dit is de bovenverdieping. Dit is de zuidzijde, de bordes hierboven. Dit is de westzijde, de bordes hierboven. Dit is de westzijde.

[11:53] En hier in deze kamer die hier aangeduid wordt met B2, kamer 10.

Dat was de kamer van Willem Volker. De slaapkamer. En kamer 9, B1.

[12:08] Dat was de slaapkamer van Toos Volker. En hier tegenover, hier was een gang. En hier was een... Dr drie kamers zijn hier. Eén kamer was een badkamer. De andere kamer, daar stond de wasmachine in.

[12:26] De kamer waar het wasgoed behandeld werd, gestreken, opgevouwen enzovoorts.

Interviewer (Winnie)

[12:33] En dit werd ook gedaan door de dienstbodes?

Remco van de Ven

[12:35] Dat werd gedaan door twee dienstbodes die op de zolder van het huis hun eigen slaapkamer die zouden kijken dit is de zolder ja volgens mij nadat er verbouwing is geweest dit is dit is nu de huidige situatie ja maar mij

is verteld dat dat

Interviewer (Winnie)

[12:57] ...Dat hier dus kleinere kamertjes waren waar dus de dienstboders sliepen?

Remco van de Ven

[13:16] De zolder, ik weet zeker dat, dat hebben die mevrouw die dienstbode geweest is, heeft dat aangewezen. Dat in deze hoek, zeg maar, dit is de Zuid-oosthoek. Daar hadden ze hun kamer waar de dames de dienstboders verbleven.

[13:35] En de overige ruimte, dit was opslag en nog wat. Daar weet ik niet zoveel van. Ik weet wel dat in de Tweede Wereldoorlog is hier deze ruimte, het grootste gedeelte dus, opnieuw door een timmerbedrijf ingericht voor het huisvesten van een Duitse officier.

[14:05] die zich hier liet inkwartieren, zoals dat heet. En dat is later, toen de oorlog voorbij was, of toen die officier hier weer verdween, dat weet ik niet precies, is dat helemaal weer verdwenen.

Interviewer (Winnie)

[14:15] Oké. Dan heb ik bijvoorbeeld ook hier foto's van feestelijke momenten.

Remco van de Ven

[14:39] En nu vroeg ik mij af of dit dan bijvoorbeeld hier binnen is? Deze foto, even kijken hoor. Dit is een foto van de raadzaal in het raadhuis van de gemeente Sliedrecht.

Interviewer (Winnie)

[14:53] Oké.

Remco van de Ven

[14:54] Ja, dat herken ik.

Interviewer (Winnie)

[14:56] Want ik kan me voorstellen dat bijvoorbeeld dan nu de kamer is beneden, dat vroeger waarschijnlijk een woonkamer was, best wel ruim voor vroegere begrippen. Werden daar dan ook mensen uitgenodigd of in de bestuurskamer, wat voor mensen kwamen daar over de vloer?

Remco van de Ven

[15:15] Hier bij de familie Volker, in dit huis. Dit was dus het woonruimte en Leendert ontving hier wel mensen in zijn kantoor, maar dat waren waarschijnlijk collega-aannemers die hij hier ontving.

Interviewer (Winnie)

[15:38] En verder werd het huis echt specifiek gebruikt voor wonen?

Remco van de Ven

[15:43] Bewoning, ja.

Interviewer (Winnie)

[15:44] Daarbij hielden ze werk en leven dan best wel gescheiden?

Remco van de Ven

[15:50] Ja, ja. Ja, klopt. Ik denk wel dat hier collega-aannemers vaak over de vloer zijn gekomen. Aannemers spraken met elkaar en natuurlijk hadden ze hier in Sliedrecht, had de familie al een aantal vertrouwelingen. Willem Volker en Adriaan Volker II, maar ook de eerste, de eerste weet ik niet zeker, maar de tweede wel. Die zijn ook lid geweest van een sociëteit hier in Sliedrecht opgericht in 1814 of ze vrij metselaar zijn geweest zou kunnen maar dat weet ik niet zeker daar heb ik nooit de register van gezien wel registers ken ik van die sociëteit ken u zelf he daar staat wel in dat Willem Volker en Adriaan Volker de tweede daarvan lid zijn geweest maar er waren heel veel aannemers lid van die sociëteit.

Interviewer (Winnie)

[16:45] Ja, dan misschien een klein beetje meer uitgezoomd op de omgeving.

[16:59] Ik ben namelijk ook erg geïnteresseerd in hoe de ruimte hier omheen eruit zag vroeger. Voordat het museum hier zich vestigde. En bijvoorbeeld op de plattegrond.

[17:16] Hier kan je zien dat er best wel een groot stuk land omheen zat. En hier kan je ook zien dat er een trap was naar de tuin. Hoe zag bijvoorbeeld de tuin eruit? Werd deze goed onderhouden?

[17:32] Wat voor soort functie had deze?

Remco van de Ven

[17:39] Er staat ook een koetshuis.

Interviewer (Winnie)

[17:39] Speelde die ook een rol?

Remco van de Ven

[17:40] Ja. Het wordt koetshuis genoemd. Of er ooit een koets ingestaan heeft, ja, het zou zomaar kunnen. Adriaan Volker I is geboren in 1827. Toen reed men nog met paard en wagen met een koets.

[17:57] Of Adriaan Volker I ooit een auto heeft gehad weet ik niet hij is overleden in 1903 zijn zoon Leendert die heeft wel een auto en de Adriaan Volker II die hadden wel voertuigen en die zullen waarschijnlijk in het

[18:15] koetshuis gestald zijn neem ik aan want ik ja het is een grote automobiel een groot Amerikaans merk maar die werd dus gebruikt voor de herenauto. Daar werden de mannelijke leden van de familie

[18:33] mee vervoerd. Er was nog een kleinere auto waar de dames van de familie mee verplaatst werden. En de herenauto werd meestal door een chauffeur bediend, onderhouden en gereden. Ja. Wat de tuin betreft, ik ken alleen maar de tuin zoals die eruit zag toen ik hier in 1963, 1964 begon.

[19:05] Toen was het een vrij simpele tuin, bomen, groot grasveld. Hier dit

bordes wat je hier ziet en wat hier aan die serre grenst. Nou, dat was eigenlijk een heel groot grasveld. Heel veel bijzonders was er niet.

Interviewer (Winnie)

[19:21] Het liep toen ook nog tot het water. Dat water is nu vervangen door een dijk.

Remco van de Ven

[19:26] Klopt.

Interviewer (Winnie)

[19:28] Wat voor relatie had het huis tot het water? En eigenlijk tot het bedrijfsleven?

Remco van de Ven

[19:36] Het water, dat was een vrij klein binnenriviertje. Dat water, dat kon een vrij kleine schepen konden daar wel in, maar geen grote barrenwerktuigen.

Interviewer (Winnie)

[19:51] Werd dit dan ook gebruikt door de familie voor bijvoorbeeld pleziervaart?

Remco van de Ven

[19:58] Het is bekend dat Adriaan Volker II ooit een plezierjacht heeft gehad. Dat is toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Dat schip is door de Duitsers geconfiskeerd en is ook nooit meer teruggevonden. Er zijn wel fotootjes van, ik heb er een fotootje van, van hoe dat schip eruit gezien heeft. En daar liet de familie zich mee rondvaren, maar dat is allemaal van voor de Tweede Wereldoorlog.

Interviewer (Winnie)

[20:30] Ja, dus eigenlijk was hun relatie tot het water eigenlijk meer als een weg om op de grote rivier te komen met hun eigen pleziervaart?

Remco van de Ven

[20:38] Dit water, dat heet het Kleine Diep.

[20:41] En de overzijde daarvan, dat was gewoon eigenlijk in feite een eiland. Dus je woonde aan het water. En dat eiland, wat dan, dat heette vroeger de Molenplaat. Of het Molenplaatje. Nu wordt dat kortweg het plaatje genoemd. En een heel groot deel van dat plaatje was eigendom van de familie Volker. Waar ze een haven in hadden en waar het baggenmaterieel dat men bezat in werd opgelegd of gerepareerd.

Interviewer (Winnie)

[21:13] Oké, en dit repareren en het maken dat deden ze, lieten ze uitbesteden of deden ze dat ook zelf?

Remco van de Ven

[21:24] Men deed zoveel mogelijk zelf, want dat spaarde weer natuurlijk.

Interviewer (Winnie)

[21:28] En nieuwe schepen werden besteld bij scheepswerven. Ja, want er ligt hiernaast een scheepswerf van Van Eyck. Werkten zij bijvoorbeeld dan ook samen?

Remco van de Ven

[21:40] Nee, met de familie Van Eyck zijn nooit, voor zover mij bekend, contacten geweest over het bouwen van schepen. De scheepswerf van Van Eyck was van oorsprong meer toegericht op de binnenvaart, niet op het baggermaterieel. Het baggermaterieel werd voornamelijk gebouwd bij scheepswerf De Klop, hier ook in Sliedrecht, en de werven van IHC in Kinderdijk. Daar werden vooral de barrenwerktuigen gebouwd.

Interviewer (Winnie)

[22:14] Ja, dan is dat ook tijdelijk waar het allemaal vandaan komt. Even kijken. Ja, wat voor interactie was er eigenlijk nog meer met de omgeving? Want u vertelde al dat Adriaan Volker vaak op straat een praatje ging maken met mensen en dat ze betrokken waren met sliedrecht. Maar in wat voor soort dingen uitte zich dat dan vooral?

Remco van de Ven

[22:40] Kijk, Adriaan Volker I, die in 1827 geboren is, die trouwde met een jonge dame die hier dichtbij woonde, een Aagje Boer. Het huis hier tegenover het Baggermuseum, wat je hier vanuit het raam kan zien, daar woonde Aagje Boer met haar ouders en die hadden een kruidenierswinkel, verkochten wel eens een flesje wijn of dat soort dingen. Handel in koloniale waren, comestibles in koloniale waren, zo noemde men dat vroeger. En dat, ja, Adriaan Volker 1 is met die Aagje Boer getrouwd. Dus ja, dat was hier één kring van mensen die elkaar kenden. En Adriaan Volker I was best wel een sociaal begaan mens, die graag mensen sprak. En het was gewoon een man die had vijf en een half jaar lagere school, zaken talent, inzicht in in bagger enzovoorts. [23:46] Dus ja, Adriaan die deed het gewoon met wat hij had. Ja. En dat deed hij goed.

Interviewer (Winnie)

[23:53] Ja, dat is nog steeds te zien.

Remco van de Ven

[23:55] Hebben zij verder nog in Sliedrecht voor bijzondere dingen gezorgd? Ja, dat deden ze. Ze waren welgesteld al vrij snel, die familie. Ze gaven wel dingen weg, ze steunden ook allerlei zaken, maar dat deden ze niet opvallend. Dat deden ze

[24:19] bij voorbaat in stilte. Degene of de instellingen die gesteund werden, die wisten niet precies, ze suggereerden het wel, maar ze wisten niet dat het van de familie Volker kwam.

[24:33] Ja. Dat wel. Wat ik wel zeker weet is dat de Sliedrechtse tennisvereni-

ging is ooit opgericht op instigatie van Willem en Toos Volker. En volgens mij, alhoewel ik dat niet kan bewijzen, hebben zij ook de aanleg van het tennisveld, wat maar heel klein wordt, hebben ze dat ook bekostigd.

Interviewer (Winnie)

[24:55] Dus eigenlijk deden ze veel goeds in Sliedrecht, maar wilden ze dat niet te veel mensen wisten dat het vanuit hun kwam?

Remco van de Ven

[25:04] Nee, nee, nee. Doe maar gewoon, dat is genoeg.

Interviewer (Winnie)

[25:09] Ja, oké. Dan leek het mij misschien nog een leuk idee om een rondje te doen door het museum en misschien opvallende elementen uit te lichten. Daarbij kunt u nog in uw achterhoofd houden een aantal vragen die voor mijn project eigenlijk belangrijk zijn. Wat mist u in het museum en wat vindt u kwaliteiten aan het museumgebouw? Wat zijn bijzondere verhalen die gelinkt zijn aan bijvoorbeeld ruimtes of elementen van het gebouw en hoe ziet u deze toekomst van deze ruimte voor u?

Remco van de Ven

[26:02] Ja, dus het leek me van waarde in in in dit gebouw ja dit

[26:19] huis dit woonhuis gebouwd in 1885 als woonhuis met een kantoortje aan huis en dat huis heeft zijn karakteristieke waarde als zoals het gebouwd is het is ook een rijksmonument dus wat de toekomst ook mogen zijn van het Nationaal Baggermuseum, heel veel veranderen aan dit huis.

[26:40] Zowel in als exterieur zullen we niet doen. Dat mag ook niet. Een Rijksmonument moet je houden zoals het is.

Interviewer (Winnie)

[26:49] Ja, dat weet ik.

Remco van de Ven

[26:51] Ja, dus dit huis zal gewoon zo blijven zoals het is. Het kan best zijn dat we straks, als we hier een plan hebben wat gehonoreerd gaat worden en we krijgen de financiën erbij dat er wat nieuwbouw of aanbouw zou kunnen komen maar dit huis zou wel misschien een andere functie in het geheel kunnen krijgen maar dat dit de basis moet zijn van het Nationaal Baggermuseum dat staat voor alle mensen die erbij betrokken zijn bij de nieuwbouw bij de toekomst staat dat wel vast omdat, ja, een historische plek is. De familie Volkers hier begonnen ooit met een bedrijf wat ooit het grootste was van allemaal. En zeer invloedrijke mensen waren het in hun branche. Dus dat moeten we wel zo houden. Dat vinden ze zowel alle betrokken mensen, ook onze grote sponsors, zijn allemaal van mening dat dit gebied, dit huis wel zo centraal moet blijven.

Interviewer (Winnie)

[27:57] Ja, dat vind ik eigenlijk ook heel erg belangrijk. En deze verhalen die u vertelt en die alle vrijwilligers met iedereen willen delen die eigenlijk hier

komen, zijn heel erg belangrijk.

[28:11] En eigenlijk ook wat dit museum maakt tot als het nu is. maar de vertalingsslag van deze verhalen naar het museumgebouw mist of ontbreekt nog en dat zou in de toekomst misschien versterkt kunnen worden.

Remco van de Ven

[28:34] Ja, kijk dit is een museum wandelen, die ziet modellen waar de meeste mensen amper van beseffen van wat is dat nou, wat heb je daaraan. Het is allemaal hetzelfde, dan ben je binnen een uur tijd uitgekeken of nog korter. Maar die modellen voor de mensen die in die wereld gewerkt hebben, zijn dat sprekende dingen. Je weet wat er mee gebeurd is in welk land, wat deed men ermee, hoe is het allemaal ontstaan. Die verhalen die bij al die modellen horen, maken dit museum apart.

[29:15] Het is het museum waar tot nu toe hebben we dat geluk dat we hier vrij veel mensen uit de baggerwereld hier als vrijwilliger hebben, die zelf met die schepen gewerkt hebben, veel

[29:28] in het buitenland gewerkt, van alles en al wat meegemaakt. Wat het boeiend maakt om dat aan de bezoeker mee te delen. Dat maakt het museum interessant. Bovendien is er maar één baggermuseum op heel de wereld, voor zover we weten.

[29:45] En dat dat hier in Sliedrecht staat, dat is ook logisch omdat we het hier bedacht hebben. Dat baggeren.

Interviewer (Winnie)

[29:50] Ja, klopt. Even denken wat ik nog wel graag wil vragen. Ja, ik zou graag dus die trots en dat gevoel van dat baggeren dat echt hier uit Sliedrecht komt, zou ik terug willen laten komen in dit museum, of in een soort uitbouw van het museum. Maar eigenlijk de verhalen zou ik willen bundelen, willen samen willen brengen en tot uiting laten komen in iets tastbaars, iets voelbaars. Zoals bijvoorbeeld hoe u heeft ervaren om hier koffie te drinken. Dat gevoel zou ik terug willen brengen naar deze tijd. Misschien kunt u nog wat meer vertellen over hoe het er dan aan toe ging?

Remco van de Ven

[30:50] Hoe dat aanvoelde?

Interviewer (Winnie)

[30:52] Ja, ja.

Remco van de Ven

[30:53] Kijk, ik ben hier begonnen. Ik was amper twintig toen ik hier begon. En je had al van kind af aan het gevoel tegenover die Familie Volker dat waren aanzienlijke mensen. Je wist dat ze vermogend waren. Dus je keek daar wel tegen op en als je hier dan als jochie van amper 20 kan werken en je komt hier aan een aanraking met meneer Adriaan Volker er zelf en met met zijn zus Toos dan vind je dat wel bijzonder en als je dat nog gewoon met zo iemand s'avonds terwijl het overwerken bijna een bak koffie drinkt. Ja, dat is wel apart. Dat is een ervaring op zich.

[31:40] Dat zijn dingen die vergeet je ook nooit meer. Dat gevoel, ja, wat voor

gevoel heb je dan? Je staat bedremmeld aan de achterdeur, je klopt aan, je moet binnen. O, ben jij er? Kom binnen. Ze wisten natuurlijk wel van dat ik hier zou komen.

[31:55] Dat was al van tevoren geïnformeerd. Het is die en die. Zijn vader doet dit, zijn moeder is dat, daar woont die. Ze moesten je wel kennen, hè. Dat vonden ze heel belangrijk. Wie ben je nou? Want toen ik hier bij Volker in dienst kwam, wilden ze niet eens weten wat voor diploma's ik had.

[32:10] Ze wilden weten, wat doe je vader voor werk, wat doe je moeder, waar woon je, wat voor familie kom je uit. Dat is wat ze belangrijk vinden. Dat sociale aspect, daar hechten ze heel veel waarde aan en dat je dan met die mensen ja op een ja amicaal kan ik niet zeggen maar gewoon op een normale manier als dorpsgenoten onderling met elkaar omgaat dat vond ik wel een wel een mooie beleving eigenlijk ja

Interviewer (Winnie)

[32:39] ja dat kan ik me voorstellen

Remco van de Ven

[32:41] ja wel apart ja, ja, wel een beetje

Interviewer (Winnie)

[32:44] trots op eigenlijk dat je het hebt kunnen meemaken. Ja, ja dat vind ik wel leuk. Ja. Want zij waren dan eigenlijk als je nou eenmaal in hun bubbel zat, waren zij toch ergens ook wel weer open naar sociaal contact...

Remco van de Ven

[33:02] Ja.

Interviewer (Winnie)

[33:03] Zolang het maar niet over hun privéleven ging.

Remco van de Ven

[33:06] Dat voelde je aan he, je ging niet vragen van hoe is het met je bankrekening dat dat doe je niet. Je stelt je heel bescheiden op, je ben je doe je doet het een beetje voorzichtig aan respect voor dat soort mensen ja dus je stelt geen

[33:26] onwelvoeglijke vragen dat ga je niet doen.

Interviewer (Winnie)

[33:29] Dan kan ik me toch wel voorstellen dat er misschien verhalen rondgaan over zo'n familie binnen binnen het in het dorp of binnen het bedrijf überhaupt al. Nu liep ik hier vorige week rond en kwam er een vrijwilliger vertellen over dat er mogelijk goud in de kluis heeft gelegen.

Remco van de Ven

[33:48] Of dat er andere spannende dingen hier gebeurden. Zouden deze verhalen dan waar kunnen zijn? Nee, er heeft hier nooit goud in de kluis gelegen. Er is hier wel een kluis in de bestuurskamer ingebouwd.

[34:03] Dat klopt. En er liggen nep goudstaven in, die zijn van hout. Maar dat

heeft te maken met het feit dat er ooit een keer door Adriaan Volker goudstaven zijn opgebaggerd. Daar zit een heel apart verhaal aan. Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, moest er een loodsboot met goudstaven [34:24] van een Nederlandse bank vanuit Rotterdam, een bijbank, naar Engeland varen. Die is op een mijn gestuurd, een magnetische mijn. Het schip is gezonken. Duitsers halen dat schip uit het water, ontdekken dat er [34:37] een enorme hoeveelheid goudstaven in dat schip zitten. Wordt het in beslag genomen. Maar er waren 150 blijven liggen op de bodem van de rivier. En die zijn goudstaven te gaan opbakken. [34:52] Dat hebben ze gesaboteerd. Volker heeft daar niks te vinden. Overal gebakkerd, niks te vinden. Dus het is gewoon blijven liggen. Na de Tweede Wereldoorlog is Volker daar weer gaan werken, ter hoogte van Maassluis [35:08] in de Waterweg. En toen zijn die goudstaven wel opgebakkerd. Vandaar dat wij hier twee nep goudstaven in de kluis hebben liggen om dat verhaal te vertellen wat er allemaal met die goudstaven gebeurd is. Dat is wel apart. Maar normale mensen bezitten, je kan wel goud bezitten, [35:30] maar dan op papier. Je kan ook een gouden tientje hebben bijvoorbeeld, wat je vroeger had, of een klompje goud of sieraden van goud. Dat kan natuurlijk wel, maar er is voor zover mij bekend geen één Nederlander die een goudstaaf van 20 kilo thuis ergens in een kluisje heeft liggen. [35:48] Die liggen wel bij de Nederlandse bank.

Interviewer (Winnie)

[35:50] Dat zou ook wel bijzonder zijn als iemand dat heeft.

Remco van de Ven

[35:52] Ja, dat hebben we niet.

Interviewer (Winnie)

[35:53] En wat voor soort dingen werden er dan bijvoorbeeld wel in die kluis bewaard?

Remco van de Ven

[35:58] In die kluis bewaarde men hun contante geld en belangrijke boeken. Ze schreven ook van alles en nog wat op. En de administratie, de bestekken van schepen, contracten, wat men had, afspraken die gemaakt werden, dat werd in die kluis bewaard.

[36:18] Ja, daar zat alles in. Ik moet dan ook bedenken dat administratievoeren vroeger een hele bescheiden manier van werken was. Men schreef zo min mogelijk op. Dat was gewoon gangbaar. Dus ja, dat waren geen, wat we tegenwoordig kennen, die enorme bureaucratie die in de loop van de tijd ontstaan is.

[36:43] Die had je toen volstrekt niet. Mensen die in dienst kwamen, toen ik hier in dienst kwam, 1963, 1964, die tijd, je kreeg geen eens een loonstrookje. Je kreeg aan het eind van de maand een envelop. Daar zat je geld in. En aan de binnenkant van die envelop, als je hem openvalde, stond dan het bedrag dat in die envelop moest zitten.

[37:03] Maar een loonstrookje had je helemaal niet.

Interviewer (Winnie)

[37:07] Ja, dat is heel anders dan wat het nu is natuurlijk.

Remco van de Ven

[37:10] Ja, dat ging allemaal veel eenvoudiger.

Interviewer (Winnie)

[37:13] En die administratie werd dan gedaan in het andere gebouw hier-naast?

Remco van de Ven

[37:17] Ja, je kreeg dan wel aan het eind van een kalenderjaar, tegen dat je je belastingaangifte moest doen, kreeg je van het bedrijf een brief. Er stond wat je bruto loon was, wat er ingehouden was enzovoort.

[37:31] En wat er onder andere strepen over schoot, dat wel. Het jaaroverzicht kreeg je wel.

Interviewer (Winnie)

[37:39] En het gebouw waar de administratie zat, dat was er eerder dan dit gebouw? Of is het uiteindelijk later gebouwd?

Remco van de Ven

[37:46] Aan de overzijde binnendijks, dat is al gebouwd in 1850. Voor Adriaan Volker I. Daar tegenover werd een huis gebouwd voor zijn zoon Leendert Volker.

[37:59] Die Adriaan I moest gaan opvolgen. Maar Leendert Volker vond al vrij snel dat het huis voor zijn doen en later te klein werd. En er moest toch administratie gevoerd gaan worden.

[38:15] Dus dat huis werd al vrij gauw tot kantoor bestempeld en vandaar dat dit huis, het Baggermuseum, dat had uiteindelijk het gebouwd als een woonhuis. En het huis wat nu dus in gebruik is als bibliotheek, archief, kantoor van het

[38:33] Baggermuseum, dat huis heeft heel erg lang dienst gedaan, zo'n beetje tot halverwege de jaren 70, 76, 77 ongeveer, heeft dat dienst gedaan als kantoorgebouw. Het complete kantoorpersoneel, nou niet helemaal compleet, maar de boekhouding, de administratie van het bedrijf,

[39:07] dat was ongeveer 12 mensen, heb je het dan over, die zaten in dat gebouw op het terrein hier naast het Baggermuseum.

[39:21] Het kantoorpersoneel was ook vroeger belangenaar niet zo omvangrijk als nu. Vroeger zaten er bijvoorbeeld bij Adriaan aan Volken in de jaren 70, laten we dat als maatstaf nemen, zaten er ongeveer 1500 tot 1700 mensen aan boord van de schepen die aan het baggeren waren.

[39:42] En het kantoorpersoneel, alles bij elkaar. Laat het nou eens 25 mensen geweest zijn. Dat was het dan wel. Nu is het juist. Tegenwoordig is er 25 man aan boord en 2000 man aan de wal in een kantoor. Volkomen omgekeerd.

Interviewer (Winnie)

[39:58] Ja, dan vroeg ik me ook nog af, wanneer is de familie Volker hier weg-

gegaan?

Remco van de Ven

[40:12] Toen Toos Volker in 1974 overleden is, is dit huis leeg komen te staan. Adriaan Volker II, die in dat huis hier binnendijks gewoond heeft, [40:27] die heeft dat huis in 1952 verlaten en is die gaan wonen aan de Merwessingel, de mooie aan de rivieren gelegen weg, de Merwessingel. De Merwessingel die werd twee jaar later, [40:46] in 1954, werd de Merwessingel omgedoopt tot Adriaan Volkersingel, vernoemd naar de oprichter Adriaan Volker I toen het bedrijf 100 jaar bestond en het predicaat koninklijk kreeg. [41:04] Dus je vroeg een bi Volker werkte, en ook een boerderij werkte, Europoort, waar dan ook. En je nam de telefoon aan, en als volgt moest je je melden. Koninklijke maatschappij tot het uitvoeren van openbare werken, Adriaan Volker. [41:21] Dat moest je allemaal zeggen.

Interviewer (Winnie)

[41:23] Altijd als je de telefoon opneemt.

Remco van de Ven

[41:25] Ja, dat was een heel verhaal, maar dat moest je wel zeggen. Want men was er wel trots op dat ze dat predicaat koninklijk hadden. Koninklijke, koninklijke bagger aannemen. Daar waren ze heel fier op.

Interviewer (Winnie)

[41:39] Dit was nog voor de periode dat zij met andere bedrijven samen zijn gaan werken?

Remco van de Ven

[41:44] Ja, dat is allemaal pas later gekomen. Volker en ook de andere grote baggerbedrijven zoals bijvoorbeeld Boskalis. [41:56] Dat is ook een heleboel bedrijven die door gebrek aan opvolging samengevoegd werden, opgekocht werden, ingelijfd bij Boskalis. En Volker deed dat ook. [42:09] Op een zeker moment werd de Stevin-groep, voorheen van Hattem en Blankenvoort, de Stevin-groep werd ook ingelijfd bij Volker. En zo kwamen er allerlei bedrijven, zo groeiden die bedrijven. En was het niet alleen zo dat zij zich bezighielden met baggerwerken, [42:28] maar ook met utiliteitsbouw. Dat werd ook een belangrijke tak van van sport binnen die bedrijven. Even zo goed is dat ze nu, behalve aan utiliteitsbouw doen en aan baggerwerken zeg maar, waterbouwkundige [42:42] werken, is tegenwoordig ook de offshore tak een zeer belangrijk onderdeel geworden van de grote baggerbedrijven. Wij noemen het hier nog baggerbedrijven, maar het zijn eigenlijk waterbouwbedrijven, waterbouwkundige bedrijven geworden. [43:00] Veranderde dat, kijk als wij hier in deze omgeving zeggen je hebt gebaggerd of je bent een baggeraar, dan vinden wij dat een soort van geuzenaam. Wij zijn daar wel trots op dat we dat vinden, dat we dat zijn. Maar als je

bijvoorbeeld in de Achterhoek komt of in Drenthe of weet ik

[43:18] wel waar in Nederland of in Limburg en je hebt het over bagger, dan denken ze aan iets heel anders.

Interviewer (Winnie)

[43:25] Voor ons is dit een heel ander begrip. Ja, ik merk ook wel als ik vertel wat ik precies aan het doen ben en aan het onderzoeken ben, dat heel veel mensen het woord bagger überhaupt niet kennen.

Remco van de Ven

[43:36] Nee, dat klopt. Ik kan me dat wel voorstellen, ja.

Interviewer (Winnie)

[43:42] Hoe zou u het tot het grotere, zeg maar tot al het volk, vooral het jongere volk, hoe zou je dat willen overbrengen?

Remco van de Ven

[43:54] Ja, kijk, ik hou ook veel lezingen door Nederland heen. En die lezing die heet dan de wondere wereld van waterbouw. En dan vertel je in twee keer drie kwartier met een heleboel plaatjes erbij die vertoond worden,

[44:11] beelden van overal over de wereld van allerlei werken en schepen en mensen en toestanden, dat mensen al in de pauze van zo'n lezing al verbaasd naar je toe komen en vertellen, jongen, jongen, jongen, nooit geweten dat dit zo'n enerverende bijzondere wereld was. Nooit geweten dat dit zo'n enerverende, bijzondere wereld was.

[44:30] Nooit geweten dat jullie als baggeraars een vliegveld in zee hebben gebouwd bij Hongkong. Bijvoorbeeld het vliegveld Jack Labcock. Dat we in de Beaufortzee ten noorden van Canada eilanden in zee hebben gemaakt waar olie op gewonnen kan worden.

[44:45] Al dat soort bijzondere dingen. Palm-eilanden aanleggen in het Midden-Oosten. Ja, bedenk het maar. Alles kan.

Interviewer (Winnie)

[44:53] Want eigenlijk waren de mensen in Sliedrecht, liepen heel erg voor op iedereen betreft baggeren.

Remco van de Ven

[45:02] Wat dit soort werk betreft wel, maar niemand liep hier buiten zijn schoenen van trots. Omdat dit hier toch een beetje, ja, Calvinisme heerst wel in dit gebied. Dus doe maar gewoon, dat is gek zat. Dus je doet gewoon je werk.

Interviewer (Winnie)

[45:19] En er werd verder niet over gezeurde gesproken. Ja, want eigenlijk als je terugkijkt, zijn er vooral veel foto's van de baggerwerken, waar ze dan erg trots op zijn. Maar verder zijn er bijvoorbeeld van familie...

[45:32] Wat ik heb gevonden is van iedereen één portret.

Remco van de Ven

[45:36] Dit is Leendert Volker.

Interviewer (Winnie)

[45:39] Ja, en dit is Adriaan I.

Remco van de Ven

[45:42] Ik denk het wel dat het Adriaan I is. Ja. Een gezien oudheid foto.

Interviewer (Winnie)

[45:49] En dan is dit Adriaan II.

Remco van de Ven

[45:52] Twee, ja.

Interviewer (Winnie)

[45:53] En dit is ook Adriaan I.

Remco van de Ven

[45:54] Dat is Adriaan 2 en dit is ook Adriaan 1.

Interviewer (Winnie)

[45:55] Maar bijvoorbeeld ook foto's van het huis. Het zijn er eigenlijk maar een handjevol.

Remco van de Ven

[46:01] Klopt, ja. Zo heb ik het nog gekend zoals ik het hier zie.

Interviewer (Winnie)

[46:07] Wat mij ook opviel is dat bijvoorbeeld op deze foto van de straat het huis wit is.

Remco van de Ven

[46:14] Ja, dat komt omdat het huis, het Baggermuseum, is gebouwd in 1885 en het is gemoderniseerd in 1930. Toen is het wat aangepast, aan de buitenkant wat gestileerd naar de eisen van die tijd.

[46:31] Een architect heeft dat allemaal bedacht en is er ook in dit huis aan de achterzijde. Raampartijen zijn versierd met art-deco glas in lood.

Interviewer (Winnie)

[46:43] Ja, wat nu nog steeds te zien is. Ja. En wie staat hier bijvoorbeeld voor het huis?

Remco van de Ven

[46:49] Dat is Willem Volker.

Interviewer (Winnie)

[46:50] Dat is de zoon van Adriaan, de broer van Adriaan II.

Remco van de Ven

[46:55] Dat is een broer van Adriaan II.

Interviewer (Winnie)

[46:56] En die heeft hier gewoond?

Remco van de Ven

[46:58] Die heeft hier met zijn zus Toos heel lang gewoond. Willem Volker was de man die het onroerend goed beheerde van de familie. Volker had op een zeker moment door heel Nederland heen ongeveer bijna 200 boerderijen.

[47:16] Boerderijen met land ermee uiteraard. Boerderijen, er zijn nog een aantal. Hier is zelfs nog twee boerderijen, hier Sliedrecht zelfs nog twee, mooie gebouwde boerderijen met een zwarte dakpanne. En aan de onderzij-

de, waar de regengrond begint, zat dan van een rode dakpanne een zigzag-naad in gemaakt.

[47:39] Die zigzag-naad betekent AV, Adriaan Volker. En daar waren die boerderijen aan herkenbaar. Die verpachten men in die tijd.

Interviewer (Winnie)

[47:57] Eigenlijk kan je dit een beetje zien als wat ze nu doen met dat mensen huizen opkopen en verhuren. Dat deden zij eigenlijk met boerderijen? Ja, beleggen in onroerend goed.

Remco van de Ven

[48:01] Ja, ze kochten ook landerijen aan bijvoorbeeld, omdat men dacht, nou dat kan wel eens een strategisch doel hebben. Ja. Bijvoorbeeld het eiland Rozenburg,

[48:15] oude kaarten, topografische kaarten, kun je dat nog vinden. Rozenburg, maar dan de zekant, het natuurgebied De Beer, heel mooi duinengebied, Prins Bernhard ging er nog wel eens jagen. En dat hele land Rozenburg is eigendom geweest van de

[48:34] familie Volker. Dat had de strategische overweging hadden dat opgekocht. Dat er later het Europoort gebied in geprojecteerd werd. Ja, dat was mooi meegenomen want Volker was de eigenaar van de grond. Die kon dat verkopen aan de stad Rotterdam.

Interviewer (Winnie)

[48:51] Ja, het is eigenlijk alleen maar erg slim om te investeren.

Remco van de Ven

[48:57] Ondanks dat al die volkers niet universitair opgeleid waren. Het waren gewoon aangeboren talenten. Ze hadden er gevoel voor. Daar komt ook een eind mee hè?

Interviewer (Winnie)

[49:08] Nou ja, zeker. Ja. Volgens mij is dit een familiefoto. Alleen ik moet zeggen dat ik niemand echt goed herken hiervan. En ik zou ook niet zo goed weten waar deze foto is genomen. Is dit misschien in een achtertuin van het gebouw hier of het woonhuis hier tegenover?

Remco van de Ven

[49:32] Ik denk dat dit een foto is van, ik weet het niet helemaal zeker, de Sliedrechtse huisarts Dr. Zijp.

Interviewer (Winnie)

[49:45] En is deze ook weer?

Remco van de Ven

[49:46] Nee, dit huis, ik zal het moeten nazien, maar ik denk dat dit huis, dit huis is de tuin van het woonhuis van Dr. Zijp. Het staat veel meer naar het oosten aan de dijk.

Interviewer (Winnie)

[50:02] En deze familie had ook weer relaties met de familie Volker?

Remco van de Ven

[50:08] De vrouw van Dr. Zijp, Mijntje, dat was haar voornaam, was de zuster van de vrouw waar Adriaan Volker de tweede mee trouwde.

Interviewer (Winnie)

[50:19] Dus eigenlijk is iedereen toch weer...

Remco van de Ven

[50:20] Adriaan Volker was bevriend met Dirk Zijp, de huisarts. Daar was hij mee bevriend. En op een dag komt Adriaan Volker II, deze man, bij zijn vriend. En de vrijgezelle zus van zijn vrouw was daar ook aan het logeren.

[50:38] Nou, Adriaan II en die vrijgezelle zus komen in contact met elkaar. En dat werd een huwelijk. Zo kan het gaan, hè?

Interviewer (Winnie)

[50:47] Dat is eigenlijk hoe het heel vaker in deze tijd ging.

Remco van de Ven

[50:51] Ja.

Interviewer (Winnie)

[50:52] Je werd eigenlijk gewoon voorgesteld aan mensen die weer binnen de familie elkaar kenden. Dan vraag ik me af of er zijn er dan foto's van de familie Volker of waren zij daar helemaal niet?

Remco van de Ven

[51:11] Er is één foto waar de complete familie op staat, die zit hier niet tussen zie je. Dat is een foto die is gemaakt in 1889 of daaromtrent. Die foto is hier wel hoor trouwens. En daar staat de complete film.

[51:27] Dus dat Adriaan Volker I staat erop. Met zijn tweede vrouw Willemijntje van Wijngaarden. De eerste vrouw van Adriaan Volker I, die heette Aagje Boer. Van die, wat ik hier net aanwees. Die is aan cholera overleden.

[51:44] Wat voor 1900 een ziekte was die heel vaak voorkwam. Adriaan Volker I, zijn kinderen zijn allemaal van zijn eerste vrouw Aagje Boer. De tweede vrouw van Adriaan I, Willemijntje van Wijngaarde,

[52:00] dat was zijn huishoudster. Die woonde er al, die was de huishoudster van de familie. Maar met je huishoudster blijven wonen, dat vonden ze toen de tijd niet zo netjes, dus is hij er maar voor de goede vader mee getrouwd. Maar dat leidde verder niet meer tot kinderen met Willemijntje van Wijngaarde.

Interviewer (Winnie)

[52:24] Nee. Oké, ik heb nog wat andere foto's. Als u iets interessants ziet dan hoor ik het graag.

Remco van de Ven

[52:37] Ja, deze foto die ik hier zie, dit is tijdens de receptie van het 100-jarig bestaan van het bedrijf in het raadhuis van Sliedrecht. Hier staan allerlei wethouders, hoogwaardigheidsbekleders, collega's, noem het maar op.

Interviewer (Winnie)

[53:00] Ja, en ze staan zelf niet op de foto?

Remco van de Ven

[53:03] Nee, er is wel één foto bij, die zal hier ook wel in het archief zitten. Dan zie je de raad van bestuur van het bedrijf. In 1954 zit daar dan Voltallig. Zit daar bij elkaar.

[53:19] Toen was Adriaan Volker II. Zit daar ook bij. Maar zijn oomzegger, Jan Schram. Jan Schram was getrouwd kind van Aagje Volker.

[53:34] Dus familie, allemaal aangetrouwd weer. Schram was ook al een bekende familie in het dorp hier. En die was toen de voorzitter van de Raad van Bestuur. Toen Sliedrecht, Sliedrecht is iets van 960 jaar oud, en toen het gebied waar je hier bij woonde bedijkte is,

[53:55] en dat is gebeurd in de 11e eeuw, in de tijd van de Nederlandse, Hollandse graaf Floris V, dat was de initiatiefnemer tot het oprichten van het Hogeenaardschap de Alblasserwaard.

[54:08] Voorheen heette dit het land tussen de lek en de wateren, het water aan de zuidkant en dat is ingepolderd op advies en op instigatie van die Floristen Vijfden hadden de mensen daardoor ook een beter bestaan, een

[54:25] betere economie enzovoort. En in die tijd wordt verondersteld, alhoewel ik dat niet kan bewijzen, dat hier al in dit gebied een boer en familie woonde die Schramm heette. Schramm met een dubbele

[54:41] m bijvoorbeeld is het Duitse woord voor varken. Dus waarschijnlijk zijn dat mensen die ooit vanuit het oosten naar het wat vrije Nederland gekomen zijn. Een schram wordt dan uiteindelijk gewoon schrammen zoals je het op z'n Nederlands schrijft.

[54:57] En die familie Schram was een boerenfamilie die ook aannemerswerk uitvoerde. Ook grondwerk verzette. En mogelijk zou het zo kunnen zijn dat die familie Schram al mee heeft geholpen aan het bouwen van dijken om dit gebied.

[55:13] Het was in ieder geval een bekend gebied. Toen heette het hier nog niet eens Sliedrecht, toen bestond dit uit een aantal heerlijkheden. Aan de oostkant had je de heerlijkheid Naaldwijk. Dan had je hier in het midden een heel groot deel, dat heette De Lokhorst.

[55:31] Eigenaar was de adellijke familie Colob des Curie. Aan de oostzijde had je het gebied dat heette Niemandsvriend. Dat heette zo omdat daar door Floris V aan de rivierzijde tol gegeven werd op de scheepvaart.

[55:50] We hebben ook een tolsteeg die heet zo omdat die verbindingsweg, de een van de oudste wegen van Sliedrecht, die leidde vanuit de polder tot aan de dijk. En vanaf die dijk had Floris V een versterkt huis laten bouwen.

[56:05] En ging met bootjes de rivier op om tol te heffen bij de passerende scheepvaart. Er werd een lading op waarde geschat en de schipper moest dan een deel afstaan van die lading aan de gegeven moment. Waar moet ik nu precies denken als je nu ongeveer die stukken land zou projecteren

Interviewer (Winnie)

[56:29] op hoe het er nu uitziet, waar zou dat dan ongeveer liggen? Het gebied Niemandsvriend bijvoorbeeld.

Remco van de Ven

[56:35] Dat ligt een beetje hier aan de westzijde. Je had de heerlijkheid de Lokhorst, dat was de grootste van allemaal. In de heerlijkheid van Lokhorst had je een bepaald gebied weer afgeschermd wat daar Niemandsvriend heette.

Interviewer (Winnie)

[56:53] En dat was binnen Sliedrecht?

Remco van de Ven

[56:55] Ja, binnen wat later het dorp Sliedrecht heette. Oorspronkelijk heette dit dorp Oversliedrecht, want aan de zuidzijde van de Merwede lag het dorp Sliedrecht. Dat is met de Sint-Elisabeth-vloed in 1421 weggespoeld.

Interviewer (Winnie)

[57:25] Oké, grappig dat het allemaal zo is gekomen. Ja, ik zit even te denken wat ik nog allemaal kan vragen. Ik heb eigenlijk al best wel veel verzameld waar ik al iets mee kan. Misschien kunt u nog iets vertellen

[57:42] over hoe het er meer bij het kantoorgebouw binnen aan toe ging. Want daar bent u wel vaak geweest.

Remco van de Ven

[57:49] Daar heb ik dan alles bij elkaar genomen ongeveer een week of zes, zeven misschien, gewerkt. En die kamer waar nu de conservator zit, Elke Scheffers, in die kamer stonden vier bureaus.

[58:03] En aan één van die bureaus, ongeveer op de plek waar Elke zit, dat was ook mijn plek toen de tijd. Maar ik heb daar niet zo heel lang mogen doorbergen, omdat mijn bestemming uiteindelijk was het werken buitenaf in Europoort.

Interviewer (Winnie)

[58:20] Ja, oké.

Remco van de Ven

[58:23] Want dat kantoor, je bent daar zelf ook al een paar keer rondgelopen.

Interviewer (Winnie)

[58:27] Zeker, ja.

Remco van de Ven

[58:29] Het huis is ook een stuk aangebouwd. Het stuk aan de zuidzijde, dat is het andere steensoort, dat kan je aan de buitenkant goed zien. Dat is later aangebouwd, niet zozeer omdat het kantoorpersoneel uitbreidde,

[58:43] maar omdat mensen die in de uitvoering in een buitenland werkten, en dan ineens klaar waren met verlofkwamen, dan moesten ze ergens blijven.

En is dat kantoor uitgebreid met een gedeelte wat beschouwd kan
[58:57] worden als woonhuis. Want het kleine diep wat we hier op deze te-
kening gezien hebben, daar had Volker ook hier een aantal woonarken liggen
die gebruikt konden worden. Je hebt met je gezin twee, drie jaar in Australië
gewerkt voor je baas. Nou, dan kom je ineens thuis. Je hebt geen
[59:16] huis, moet je wat. Nou, die mensen werden dan tijdelijk in zo'n ark
gezet.

Interviewer (Winnie)

[59:22] Dus zij gebruikten dit water eigenlijk ook om gasten te ontvangen en
werknemers tijdelijk...

Remco van de Ven

[59:28] Ja, dat moest je wel, dat waren niet zomaar werknemers, dat moest
je wel wat dichterbij de directe organisatie van het bedrijf zitten. Dan kreeg je
dat privilege om in zo'n ark te mogen zitten.

Interviewer (Winnie)

[59:42] En hoeveel woonarken denk je?

Remco van de Ven

[59:46] Hier lag er veel, maar ik denk dat voor volken toch gauw een stuk of
drie, vier hebben er wel gelegen, ja.

Interviewer (Winnie)

[59:52] Ja. Ja. Oké. Ik denk dat ik het voor vandaag eigenlijk wil afsluiten. Ja.
En anders misschien nog een mogelijkheid tot een volgende keer in het ver-
dere onderzoek.

Remco van de Ven

[1:00:08] Dat kan.

Interviewer (Winnie)

[1:00:12] Maar in ieder geval heel erg bedankt. En ik ga kijken wat ik alle-
maal met deze verhalen kan doen.

Remco van de Ven

[1:00:18] Kijk, hier zie je nog deze tekening, laat je zien, deze foto. Dit is is het
huis voordat het in 1930 verbouwd is. Hier zie je ook nog de dijk. In die tijd
was de dijk nog niet bestraat zoals nu. Dat was gewoon de grond. Die werd
dan in de

[1:00:40] zomertijd, als het een beetje droog werd, werd door mensen die in
de buurt wonen, werd daar gewoon met water over die dijk geasfalteerd.

Interviewer (Winnie)

[1:01:03] Ja, eigenlijk tegelijkertijd met de...

Remco van de Ven

[1:01:06] De verbouwing van dit huis. Ja. In 1930 overleed Leendert Volker.

Die is in 1930 overleden. Toen hebben... Sorry. Toen hebben zijn kinderen, Toos en Willem, de vader allemaal niet te weten dat ze toen geld ging uitgeven natuurlijk.

[1:01:28] Die hebben dit huis laten aanpassen toen.

Interviewer (Winnie)

[1:01:30] Oké. Dat hebben ze pas gedaan. Die hebben dit huis laten aanpassen toen. Oké, oké.

Remco van de Ven

[1:01:31] Dat hebben ze pas gedaan, nadat Leen het overleden was.

Interviewer (Winnie)

[1:01:36] En hier zit ook het administratiekantoor. Dat is eigenlijk niet echt veranderd door de tijd heen.

Remco van de Ven

[1:01:42] Niet veel, nee.

Interviewer (Winnie)

[1:01:43] Behalve dat er een aanbouw dus is gekomen later.

Remco van de Ven

[1:01:44] Er is een aanbouw aangebouwd, ja, klopt. Maar het interieur is nog allemaal hetzelfde gebleven. Die Adriaan Volker II, die kwam in die tijd dat ik daar zat, die opleidingsperiode kwam, die liet zich brengen, want hij had niet zo'n goed zichtvermogen,

[1:02:01] liet zich rijden, moest ook wel. En die kwam er 's-morgens op kantoor en dan ging hij de banken enveloppen openmaken. Die wilde allemaal weten wat er allemaal zo passereerde financieel. En als die dan dreigde die wel eens lelijke woorden te gaan zeggen, die voor het personeel niet hoorbaar moesten zijn. De baas van dat kantoor die deed dan de deur dicht zodat je niet kon horen dat die daar krachtthermen zaten te uiten. Ja, mooie mensen waren dat. Ze waren mensen vaker allemaal, die Volkers waren allemaal reizig van gestalte. Groot en stevig gebouwde mensen waren het.

Interviewer (Winnie)

[1:02:46] Gewoon aanwezige figuren als ze een kamer binnen kwamen lopen?

Remco van de Ven

[1:02:52] Ja, ze waren er wel ja, absoluut. Nou deze Adriaan Volker I, zijn opa was een Duitse. Die heette Philippe Vulker. Die woonde, die is geboren in 1730 in de deelstaat in Hessen in Duitsland, ongeveer 500 kilometer afstand van hier van Sliedrecht. En die zou daar, werden daar jonge mannen geroseld voor legertjes. Dat wilde die Philippe niet en die is naar het vrije Nederland gevlucht.

Interviewer (Winnie)

[1:03:27] Zo zijn ze terecht gekomen hier?

Remco van de Ven

[1:03:29] Die kwam aan in Zwolle, waar die sliedrechters trof, die aan de oever van de IJssel bij Zwolle bezig waren met glooiingwerkzaamheden.

[1:03:39] Grote sterke vent, die jonge vent, goed twintig. En die sliedrechters zeiden, we kunnen wel een sterke vent gebruiken, dus kom jij maar hier. En toen die sliedrechters na een dag of veertien met verlof naar huis gingen en naar Sliedrecht gingen,

[1:03:56] was het niet meer Filip, maar was het Flip geworden. En Völker was ook afgeschaft, het werd Volker. Dus toen hij in Nederland hier in Sliedrecht kwam, werd hij gelijk al Flip Volker genoemd.

Interviewer (Winnie)

[1:04:08] En eigenlijk nooit meer weggegaan?

Remco van de Ven

[1:04:09] Nee, Flip Volker ging hier aan de dijk wonen. Ook in de Heerlijkheid is Niemandsvriend. En je komt daar een meisje tegen, een pleuntje meier, betrouwt die mee. Iedereen die in Nederland Volker heeft, stamt af van die ene Flip Volker die hier in 17, ja toen gaan we zien, 25 toen

[1:04:32] die Pleuntje Meijer tegenkwam. Dus iedereen stamt daar vanaf.

Interviewer (Winnie)

[1:04:39] Ja, oké. Nou, dan weet ik ook waar het vandaan komt.

Remco van de Ven

[1:04:41] De Baggertak is wel na Adriaan Volker II. Die had geen kinderen. Zijn broer Willem en zijn zus Toos zijn ook vrijgezel gebleven. Dus ja, alleen de zus Aagje die met Jan Schram getrouwd was, die had wel kinderen, maar die heeft er geen Volker meer.

Interviewer (Winnie)

[1:05:07] Dus daar is eigenlijk het bedrijf verder gegaan, maar zonder een echte Volker.

Remco van de Ven

[1:05:14] Er waren wel mensen die weer, zoals Jan Schram, die werd voorzitter van de Raad van Bestuur, omdat hij getrouwd was met zijn vader, was Leendert Christian Schram. En die had dochters en daar is Jan Schram mee getrouwd.

[1:05:28] Dus zo komt hij weer in de familie terecht. En in de familie van Schram, daar is weer een meneer Aad de Neef mee getrouwd, die op die manier ook uiteindelijk voorzitter van de Raad van Bestuur werd.

Interviewer (Winnie)

[1:05:43] En zo is eigenlijk Volker er een beetje uitgegaan en zijn ze daarna ook gaan fuseren?

Remco van de Ven

[1:05:50] Ja, uiteindelijk moesten bedrijven groeien om mee te kunnen blij-

ven doen in het geheel. Zo'n beetje eind jaren tachtig had je heel veel van die fusies. Er is ook een periode geweest dat er in de baggerwereld niet al te veel werk was.

[1:06:07] Veel schepen lagen stil, kostte veel geld. En toen heeft de toenmalige directie besloten om de baggerdivisie van Volker van de hand te doen. En alleen als utiliteitsbouwer verder te gaan. Want die utiliteitsafdeling van Volker, die zit nu bij de familie Wessels.

Interviewer (Winnie)

[1:06:27] Volker Wessels. Dus die Volker die aan Wessels gekoppeld is, is uiteindelijk de Volkernaam uit Sliedrecht. Oké. Ja, daar hebben zij ook nog een groot archief, maar dat kunnen we niet inzien.

Remco van de Ven

[1:06:42] Nee, nee, nee.

Interviewer (Winnie)

[1:06:44] Dat komt misschien hopelijk ooit nog.

Remco van de Ven

[1:06:46] Ja, baggerbedrijven hebben er ook wel lange gewoonten van gemaakt. Als ze op een gegeven moment klaar waren met de Belastingdienst, dat dan heel veel van het archief maar vernietigd werd, verbrand werd.

Interviewer (Winnie)

[1:07:02] Ja, vonden ze het dan niet belangrijk om dat te behouden?

Remco van de Ven

[1:07:06] Het is een gewoonte geweest bij heel veel aannemers in de waterbouwsector. Alles wat je niet hoeft te bewaren moet je weg doen.

Interviewer (Winnie)

[1:07:16] Gaat dat dan ook om bijvoorbeeld foto's van dingen die niet per se belangrijk zijn voor het bedrijf?

Remco van de Ven

[1:07:21] Bij Volker hebben ze foto's van het interieur hier. Hoe de meubels eruit gezien hebben. Die zijn er niet.

Interviewer (Winnie)

[1:07:30] Nee, dat vind ik erg jammer.

Remco van de Ven

[1:07:32] Dat is heel jammer, vind ik ook.

Interviewer (Winnie)

[1:07:35] Zijn die er ooit wel eens geweest?

Remco van de Ven

[1:07:37] Er zijn die meubels geweest, natuurlijk wel. Een nazaad van de familie Volker, een Maurits van de Giezen, die ken ik op enige afstand wel. Die komt dan van die schramkant af, maar die is zo jong, die weet dat niet.

[1:07:56] Niet bekend.

Interviewer (Winnie)

[1:08:00] Ja, dat blijft een raadsel.

Remco van de Ven

[1:08:01] Ja, dat wilde men op een of andere manier niet. Foto's laten maken van dat ze een keer met zijn allen op de foto zijn geweest. Het fotoportret zoals deze. Ik denk dat dat gedaan is omdat anderen zeiden ja nageslacht, [1:08:20] je moet een keer op de foto. Andere bedrijven waren daar soms wat royaler in. Kijk maar naar hier. Als je in de bestuurskamer kijkt hangt er een mooi geschilderd portret van meneer Arie Prins.

[1:08:34] Misschien wel het oudste baggerbedrijf ooit. Nou, Arie Prins heeft zich laten schilderen. Paulus van der Weet erin. Compagnon van Alianz Volker I. Paulus was de grootmeester van de Vijf Metselaarsloos hier in Sliedrecht.

[1:08:50] Die liet zich ook afbeelden. Maar hij wilde dat niet. Ik denk dat deze man echt op uitdrukkelijk verzoek van anderen... ..joh, je moet echt een keer je laten fotograferen. Als jij er niet meer bent, weet je niet meer hoe het eruit ziet.

[1:09:07] En zo hebben ze dat dan maar gedaan. Dit zijn duidelijk portretten waar men voor is in de houding gaan zitten.

Interviewer (Winnie)

[1:09:15] Ja, eigenlijk allemaal wel.

Remco van de Ven

[1:09:21] Ja, absoluut. Dat klopt.

Interviewer (Winnie)

[1:09:24] Dan blijft het verhaal toch een beetje gesloten. Ja, een beetje wel. Meer kunnen we niet vertellen. Nee, meer kunnen we niet ervan maken.

Remco van de Ven

[1:09:42] Nee, en ook wat ik van die dienstbodes weet, die vertelden dan dat Willem was toch een beetje afstandelijk, maar Toos was een heel open figuur. Willem, die dienstbode die ik sprak, die was een keer tijdens haar verjaardag hier gewoon in dienst met de familie. En die kreeg van Willem, als ze jarig was, kreeg ze een gouden tientje.

[1:09:56] Best wel bijzonder. Dat deden ze dan toch ook alweer. Maar Willem was niet een man, ik heb hem persoonlijk nooit gekend hoor. Want die man, ik weet niet precies wanneer Willem overleden is. Adriaan II is overleden in 1970. Die heb ik wel gekend, maar Willem is veel eerder overleden.

[1:10:21] En wat Willem, ja ik weet dat hij lid geweest is hier van de Sliedrecht se Sociëteit, ken u zelf. Er wordt gezegd dat Willem ook wel bevriend was of kennis had aan prins Hendrik, die met koningin Wilhelmina was ge-

trouwd.

[1:10:41] Of ze wel eens samen op stap zijn geweest, dat weet ik ook niet. Dat zijn allemaal dingen die worden verondersteld, maar die weet je niet. Dat weet je gewoon niet zeker. Maar Willem Volker, ja, dat was ook iemand die in feite beheerde het omroerend goed.

[1:10:57] Dat was een man die ook, evenals de nazaten van Leender, die kwamen in een gespreid bed. Het bedrijf was al zo groot en ze hadden al zoveel vermogen. Landerijen en van alles en nog wat. Dus dat die mensen op een bepaalde manier goed voor zichzelf gezorgd hebben.

[1:11:15] Dat kan ik me voorstellen.

Interviewer (Winnie)

[1:11:17] Ja.

Remco van de Ven

[1:11:22] Maar dit is zo'n beetje alles wat we weten.

[1:11:25] Van de familie althans.

Interviewer (Winnie)

[1:11:26] Ja. Nou, fijn dat u dat heeft gedeeld.

Remco van de Ven

[1:11:28] Ja. Geen dank.

Interviewer (Winnie)

[1:11:31] Uhm, ja. Nou als er voor de volgende keer nog iets te boven komt of...

Remco van de Ven

[1:11:38] Ja, dan zeg ik het maar.

